

Hallituksen esitys Eduskunnalle terrorismin ennaltaehkäisyä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen hyväksymisestä sekä laeiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja rikoslain 34 a luvun muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Varsovassa 16 päivänä toukokuuta 2005 tehdyn terrorismin ennaltaehkäisyä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen sekä lait sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja rikoslain 34 a luvun muuttamisesta.

Sopimuksella on tarkoitus on tukea sopimuspuolien pyrkimyksiä ehkäistä terrorismia. Tähän pyritään ensisijaisesti määrämällä rangaistaviksi tiettyjä valmistelevia tekoja, jotka voivat johtaa terrorismirikoksiin. Sopimuksessa kriminalisoidaan kolme uutta tekemuotoa: julkinen yllytys terrorismirikokseen, värväys terrorismiin ja koulutus terrorismiin. Sopimuksessa määrätään myös tällaisista rikoksista epäiltyjen syyttämistä ja luovutuksesta sekä oikeusavusta samoin kuin muista toimista terrorismin ehkäisemiseksi.

Sopimuksen voivat allekirjoittaa ja hyväksyä paitsi Euroopan neuvoston jäsenvaltiot myös sen valmisteluun osallistuneet Euroopan neuvoston ulkopuoliset valtiot ja Euroopan yhteisö. Sopimus tulee kansainvälisesti voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2007.

Suomi allekirjoitti yleissopimuksen Euroopan neuvoston huippukokouksessa Varsovassa 16 päivänä toukokuuta 2005. Sopimus tulee Suomen osalta voimaan kolme kuukautta sen jälkeen, kun Suomi on ratifioinut tai hyväksynyt sopimuksen. Laki yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja laki rikoslain 34 a luvun muuttamisesta ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti, kun sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	4
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	5
5 ASIAN VALMISTELU	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	6
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN	6
2 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	24
2.1 Laki terrorismin ennaltaehkäisyä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	24
2.2 Laki rikoslain 34 a luvun muuttamisesta	24
3 VOIMAANTULO.....	26
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	26
4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	26
4.2 Käsitelyjärjestys.....	27
LAKIEHDOTUKSET	28
1. Laki terrorismin ennaltaehkäisyä koskevan Euroopan neuvoston yleissopi- muksen lain säädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	28
2. Laki rikoslain 34 a luvun muuttamisesta.....	28
SOPIMUSTEKSTI	30
LIITE	54
RINNAKKAISTEKSTI.....	54
2. Laki rikoslain 34 a luvun muuttamisesta.....	54

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Terrorismin ennalta ehkäisemistä koskeva Euroopan neuvoston yleissopimus määrittelee kolme uutta rikostyyppiä: julkisen yllyttämisen terroritekoon, värväys terrorismiin ja koulutus terrorismiin. Nämä ovat uusia rikoksia siinä mielessä, että niitä ei ole aikaisemmin määrätty rangaistavaksi missään kansainvälisessä sopimuksessa. Terrorismiin värväyksen ja koulutuksen osalta terrorismin rahoituksen vastaista yleissopimusta vuodelta 1999 (SopS 74/2002) voidaan kuitenkin pitää ennakkotapauksena. Jos terrorismin tietoinen rahoittaminen on itsenäinen rikos, on luontevaa säätää rangaistaviksi myös värväys ja koulutus terroritekoihin. Rangaistavana toimintana sekä värväyksen että koulutuksen on oltava tahallista ja nimenomaisesti pyrittävä edistämään terrorististen rikosten tekemistä. Julkista kehottamista terroritekoon koskeva 5 artikla kattaa sekä suoran että epäsuoran yllyttämisen, mutta teon rangaistavuuden edellytyksenä on kummassakin tapauksessa, että kehottaminen aiheuttaa vaaran, että terroristisia rikoksia tehdään.

Terrorismin ennalta ehkäisemistä koskevassa Euroopan neuvoston sopimuksessa on kansainvälisesti pidetty urauurtavana etenkin julkista yllyttämistä terroritekoihin koskevaa kriminalisointia. Vaikka rikokseen yllytys on aikaisemminkin ollut Euroopan neuvoston jäsenmaissa rangaistava teko, sopimuksessa ulotetaan rangaistavuus julkiseen kehottamiseen silloinkin, kun se ei johda terroristisen rikoksen tekemiseen. Sopimuksen mukaan on riittävää, että julkinen kehottaminen aiheuttaa vaaran, että yksi tai useampia terrorismirikoksia tehdään. Myös Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) turvallisuusneuvosto on päätöslauselmassa 1624(2005) edellyttänyt, että kaikki valtiot säätävät rangaistavaksi terroritekoihin yllytyksen.

Sopimuksen erityispiirteisiin kuuluvat useat suojalausekkeet, joiden avulla pyritään varmistamaan, että uudet kriminalisoinnit eivät vaikuta ilmaisun- tai yhdistymisvapauden vakiintuneeseen alaan. Myös rikosmääritelmät, etenkin julkista yllyttämistä terrorismi-

rikokseen koskeva 5 artikla, ovat edellyttäneet huolellista rajanvetoa perusoikeuksien piiriin kuuluvan mielipiteenilmaisun ja rangaistavan toiminnan välillä. Sopimusta on pidetty tältä kannalta onnistuneena. Se mainittiin muun muassa YK:n terrorismia ja ihmisoikeuksia käsittelevän erityisraportin ensimmäisessä raportissa (E/CN.4/2006/98) esimerkkinä tehokkaiden terrorisminvastaisen toimien toteuttamisesta ihmisoikeuksia kunnioittavalla tavalla.

Euroopan unionin 2005 hyväksytyyn ääri- ja terrorismiin värväyksen vastaiseen toimintasuunnitelmaan sisältyy kaikille jäsenmaille suunnattu kehoitus Euroopan neuvoston sopimuksen nopeaan ratifioimiseen, ja myös Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (ETYJ) neuvosto on joulukuussa 2006 kehottanut sopimuksen ratifioimiseen. YK:n turvallisuusneuvoston raportissa, joka koskee päätöslauselman 1624(2005) toimeenpanoa, on viitattu sopimuksen merkitykseen päätöslauselman tulkinnassa ja toimeenpanossa. Euroopan neuvoston ministerikomitea on kehottanut useaan otteeseen jäsenmaita nopeuttamaan ratifioimisvalmistelujaan.

2 Nykytila

YK:n piirissä on luotu viimeisten 30 vuoden aikana laaja ja varsin kattava sopimusverkosto, joka velvoittaa sopimuspuolet toimivaltansa puitteissa tutkimaan terrorismirikokset ja tuomitsemaan niihin syylliset sikäli kuin heitä ei luovuteta toimivaltaiselle muulle valtiolle. Oikeudellisten puitteiden vahvistaminen on pysynyt viime vuosina terrorisminvastaisen kansainvälisen yhteistyön merkittävänä osa-alueena. Kansainvälisen terrorismin muuttuminen yhä tuhovoimaisemmaksi on samalla korostanut etenkin ennaltaehkäisevien toimien merkitystä. Sopimuspolitiikassa tähän tavoitteeseen on pyritty puutumalla muun muassa joukkotuhouksien saatavuuteen ja laittomaan kuljetukseen samoin kuin terrorismin rahoitukseen. Terrorismin ennaltaehkäisemistä koskeva Euroo-

pan neuvoston yleissopimus vastaa tätä yleistä kehityssuuntaa, mutta avaa samalla uusia ovia puuttumalla valmistelemaan toimintaan, jota ei aikaisemmin ole säädetty rangaistavaksi.

YK:n piirissä laadituista sopimuksista ennaltaehkäisevää luonnetta on vuonna 1999 tehdyllä terrorismin rahoituksen vastaisella yleissopimuksella samoin kuin ydinaineiden turvajärjestelyjä koskevalla vuoden 1980 yleissopimuksella (SopS 72/1989) ja vuonna 1990 tehdyllä muoviräjähdeiden merkitsemistä koskevalla yleissopimuksella (SopS 7-8/2002), jotka kaikki on saatettu voimaan Suomessa. Samoja piirteitä on myös merenkulun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskevaan yleissopimukseen (SopS 11/1999) vuonna 2005 hyväksytyillä muutoksilla, jotka eivät vielä ole tulleet kansainvälisesti voimaan. Nämä muutokset koskevat muun muassa joukkotuhoukseiden laitonta merikuljetusta. Mainituista sopimuksista Euroopan neuvoston terrorismin ennaltaehkäisemistä koskeva yleissopimus muistuttaa lähinnä terrorismin rahoituksen vastaista yleissopimusta, jossa samoin määrätään rangaistaviksi terrorismirikosten valmisteluksi luettavia tekoja. Myös EU:n terrorismipuitepäätöksen määräykset terrorismiryhmiin liittyvistä rikoksista ovat samanluonteisia kuin nyt käsiteltävät rikokset.

Terrorismirikoksista säädetään rikoslain (39/1889) 34 a luvussa. Rangaistavia ovat terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset (1 §), terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmistelu (2 §), terroristiryhmän johtaminen (3 §), terroristiryhmän toiminnan edistäminen (4 §) ja terrorismin rahoittaminen (5 §). Näistä rangaistussäännöksistä 1–4 § perustuvat neuvoston puitepäätökseen terrorismin torjumisesta (EYVL L 164, 22.6.2002, s. 3–7) ja 5 § kansainvälisen terrorismin rahoituksen torjumisesta tehdyn yleissopimuksen voimaansaattamiseen.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Terrorismin ennaltaehkäisyä koskevan yleissopimuksen tarkoituksena on tehostaa yhteistyötä Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden ja mahdollisten muiden sopimuspuolten

kesken terrorismirikosten ehkäisemiseksi ennakoita. Tähän pyritään ensisijaisesti sääntämällä rangaistavaksi julkinen yllytys terrorismirikokseen, värväys terrorismiin ja koulutus terrorismiin. Kaikissa kolmessa rikostyyppissä on keskeistä, että ne kattavat toimia, jotka voivat johtaa terrorististen rikosten tekemiseen. Kysymys on kuitenkin itsenäisistä rikoksista, eikä niiden rangaistavuus edellytä suoraa yhteyttä myöhempiin terroristisiin rikoksiin. Tästä on sopimuksessa nimenomainen määräys, joka vastaa terrorismin rahoituksen vastaiseen sopimukseen sisältyvää määräästä. Terroristisella rikoksella tarkoitetaan 1 artiklan mukaan jotain YK:n piirissä laadituissa universaaleissa terrorismisopimuksissa määriteltyä rikosta. Luettelo näistä sopimuksista sisältyy sopimuksen liitteeseen. Myös tämä ratkaisu vastaa terrorismin rahoituksen vastaisessa yleissopimuksessa omakustua menettelyä.

Julkista yllytystä terrorismirikokseen koskeva 5 artikla kattaa sekä suoran että epäsuoran yllyttämisen, mutta teon rangaistavuuden edellytyksenä on kummassakin tapauksessa, että kehottaminen aiheuttaa vaaran, että terroristisia rikoksia tehdään. Artiklan neuvotteluvaiheessa monet valtuuskunnat vastustivat rikoksen ulottamista epäsuoraan yllyttämiseen korostaen rajanvedon vaikeutta epäsuoran yllyttämisen ja ilmaisunvapauden piiriin kuuluvan kritiikin välillä. Tältä kannalta on merkittävää, että rangaistavalta yllyttämislä edellytetään 5 artiklassa sekä tiettyjen subjektiivisten että objektiivisten ehtojen täyttymistä: yhtäältä tahallisuutta ja nimenomaisesti tarkoitusta terrorismirikosten yllyttämiseen, toisaalta vaaran aiheuttamista. Sopimuksen taustaa ja sisältöä selventävässä Euroopan neuvoston raportissa täsmennetään, että vaaran on oltava konkreettinen ja merkittävä, ja että sen olemassaoloa on arvioitava Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) oikeuskäytännön mukaisesti. Vaaran aiheuttamisen edellytys sisältyy myös rikoslain 17 luvun 1 §:ään, jossa säädetään rangaistavaksi julkinen kehottaminen rikokseen, ja se sisällytettiin yleissopimuksen 5 artiklaan Suomen esityksestä. Artiklan lopullinen muotoilu perustuu Ranskan ja Suomen yhteiseen esitykseen, joka laukaisi lukkiutuneen neuvottelutilanteen.

Värväystä terrorismiin koskevassa 6 artiklassa rangaistavaksi määrätään toisen henkilön taivuttaminen tekemään tai osallistumaan terrorismirikokseen taikka liittymään yhteinliittymään tai ryhmään tarkoituksessa myötävaikuttaa siihen, että kyseinen yhdistys tai ryhmä tekee yhden tai useamman terrorismirikoksen. Koulutusta terrorismiin koskeva 7 artikla koskee opetuksen antamista räjähteiden, ampuma-aseiden tai muiden aseiden taikka myrkyllisten tai haitallisten aineiden valmistuksessa ja käytössä, tai muiden erityisten menetelmien tai tekniikan käytössä, tarkoituksena tehdä tai edistää terrorismirikoksen tekemistä, ja tietoisena siitä, että opettuja taitoja aiotaan käyttää kyseiseen tarkoitukseen. Kaikki kolme tekemuotoa 5–7 artiklassa ovat rangaistavia vain, jos ne toteutetaan lainvastaisesti ja tahallisesti.

Sopimuksella pyritään myös parantamaan kansainvälistä yhteistyötä terrorismin ennaltaehkäisyssä. Sopimuspuolia kehoitetaan tietojen ja käytäntöjen vaihtoon sekä koulutukseen ja muihin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin. Tietoja tulisi antaa myös omaloitteisesti, ei vain toisen valtion pyynnöstä. Sopimuspuolia veloitetaan luovuttamaan sopimuksessa säänneltyjen rikosten johdosta rikoksesta epäilty tai ryhtymään syytetöihin. Sopimus ei kuitenkaan velvoita valtiota luovuttamaan henkilöä, jos on perusteltua aiheuttaa uskoa luovutuspyynnön todellisuudesta olevan henkilön rotuun, uskontoon, kansallisuuteen, etniseen alkuperään tai poliittiseen mielipiteeseen liittyvä syy. Samoin luovuttamisesta voi kieltäytyä, jos henkilöä voi uhata kidutus, epäinhimillinen tai halventava kohtelu tai rangaistus tai kuolemanrangaistus tai elinkautinen vankeusrangaistus ilman mahdollisuutta ehdonalaan vapautteen.

Sopimuspuolten edellytetään varmistavan, että sopimuksen täytäntöönpano tapahtuu kunnioittaen ihmisoikeuksia, erityisesti ilmaisun- ja yhdistymisvapautta sekä uskonnonvapautta Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja muiden kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti. Samoin painotetaan suhteellisuusperiaatteen noudattamista sopimuksen

täytäntöönpanossa. Toteutettavien toimien tulee olla oikeassa suhteessa sopimuksen tarkoitukseen, terroristisen väkivallan estämiseen. Sopimuspuolten edellytetään myös varmistavan, että sopimuksen täytäntöönpanossa ei menetellä mielivaltaisesti, syrjivästi tai rasistisesti.

4 Esityksen vaikutukset

Esitys ei sisällä uusia valtiontalouteen liittyviä tai muita vähäistä merkittävämpiä taloudellisia vaikutuksia. Esityksellä ei myöskään ole vaikutusta viranomaisten menettelytapoihin, eikä se vaikuta viranomaisten keskinäisiin toimivaltasuhteisiin tai valtion ja kuntien väliseen tehtävänjakoon. Esityksellä ei ole sosiaalisia tai ympäristövaikutuksia. Esityksellä ei ole arvioitu olevan myöskään sukupuolivaikutuksia.

5 Asian valmistelu

Yleissopimus valmisteltiin Euroopan neuvoston terrorismiasiantuntijoiden komiteassa (CODEXTER) talvella 2004–2005. Komiteatyöskentelyyn osallistui Euroopan neuvoston jäsenmaiden ohella Euroopan neuvoston tarkkailijoina sekä valtioita – Yhdysvallat, Kanada, Japani ja Meksiko – että kansainvälisiä järjestöjä, muun muassa Punaisen Ristin kansainvälinen komitea sekä Interpol. Sopimusluonnoksesta pyydettiin ensimmäisen lukemisen jälkeen lausunnot Euroopan neuvoston ihmisoikeuskomissaarilta ja parlamentaarilta yleiskokoukselta samoin kuin eräiltä ihmisoikeusjärjestöiltä. Etenkin ihmisoikeuskomissaarin näkemykset vaikuttivat 5 artiklan lopullisiin muotoiluihin, ja hänen launsaansa on viitattu myös sopimuksen selitysmuistiossa.

Hallituksen esitys on valmisteltu ulkoasiainministeriössä. Yleissopimuksesta samoin kuin hallituksen esityksen luonnoksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä ja suojelupoliisilta. Launsaissa esitetyt näkemykset on otettu huomioon tätä esitystä laadittaessa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

Johdanto. Johdannossa huomionarvoisia ovat etenkin sen neljä viimeistä kappaletta. Kuudes johdantokappale sisältää useisiin viimeaikaisiin terrorisminvastaisiin sopimuksiin erillisenä artiklana sisältyvän periaatteen, jonka mukaan terrorismirikokset eivät ole missään olosuhteissa hyväksyttäviä. Näissä sopimuksissa periaatteen katsotaan vahvistavan poliittisia rikoksia koskevan poikkeuksen kieltoa. Uutta kuudennessa johdantokappaleessa on, että sama periaate on laajennettu koskemaan myös terrorismirikoksiin liittyviä rikoksia. Seitsemäs johdantokappale korostaa yleisesti tarvetta oikeusvaltioperiaatteen ja demokratian arvojen, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien samoin kuin muiden kansainvälisen oikeuden sääntöjen noudattamiseen kaikissa terrorisminvastaisissa toimissa. Kansainvälisen humanitaarisen oikeuden sääntöjä koskevaan mainintaan liittyvä täsmennys "soveltuvilta osin" viittaa siihen, että nämä säännöt ovat sovellettavissa vain aseellisen selkkauksen tilanteissa. Kahdeksas johdantokappale toteaa nimenomaisesti, että yleissopimuksen tarkoituksena ei ole vaikuttaa vaikiintuneisiin sananvapauden ja yhdistymisvapauden periaatteisiin. Kappale rajaa etenkin yllytystä terrorismiin koskevan 5 artiklan ja värväystä terrorismiin koskevan 7 artiklan tulkintaa.

Yhdeksännen johdantokappaleen merkitys on vähemmän yksiselitteinen. Kappaleessa palautetaan mieleen, että terroritekojen tarkoituksena on niiden luonteen tai asiayhteyden perusteella vakavasti pelotella väestöä tai oikeudettomasti pakottaa hallitus tai kansainvälinen järjestö suorittamaan jokin toimi tai pidättäytymään jostakin toimesta taikka vakavasti horjuttaa tai tuhota maan tai kansainvälisen järjestön poliittisia, perustuslaillisia, taloudellisia tai yhteiskunnallisia perusrakenteita. Tekstimuotoilu on peräisin EU:n terrorismipuitepäätöksestä, johon ei kuitenkaan

suoranaisesti viitata. Kappaleen sisällyttämiseen johdantoon päädyttiin kompromissina, kun osa valtuuskunnista olisi halunnut tällaisen rajauksen 1 artiklaan, jossa määritellään terroriteot. Enemmistö ei pitänyt tätä perusteltuna, koska vastaavaa rajausta ei sisälly niihin YK:n terrorismisopimuksiin, joissa määriteltyihin rikoksiin 1 artiklassa viitataan.

1 artikla. Terminologia. Artiklan 1 kappaleessa määritetään "terrorismirikokset," joilla tarkoitetaan kaikkia liitteessä lueteltujen sopimusten soveltamisalaan kuuluvia ja niiden määritelmien mukaisia rikoksia. Yleissopimus ei sisällä näin määritettyjen terrorismirikosten yleistä kriminalisointivelvoitetta. Sopimuksen 5–7 ja 9 artiklasta johtuu kuitenkin velvoite säätää rangaistaviksi julkinen yllytys terrorismirikokseen, värväys terrorismiin, koulutus terrorismiin sekä eräät näihin tekoihin liittyvät rikokset. Kriminalisointivelvoitteen kohteena olevissa teoissa on kysymys 1 artiklan 1 kappaleessa määritellyn terrorismirikoksen edistämisestä.

Liitteessä luetellaan yhteensä kymmenen YK:n ja sen erityisjärjestöjen piirissä laadittua terrorisminvastaista yleissopimusta, jotka kaikki on saatettu Suomessa voimaan:

1) ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemistä koskeva yleissopimus (SopS 62/1971),

2) siviili-ilmailun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskeva yleissopimus (SopS 56/1973),

3) kansainvälistä suojelua nauttivia henkilöitä vastaan, mukaan luettuna diplomaattiset edustajat, kohdistuvien rikosten ehkäisemistä ja rankaisemista koskeva yleissopimus (SopS 63/1978),

4) kansainvälinen yleissopimus panttivankien ottamista vastaan (SopS 38/1983),

5) yleissopimus ydinaseiden turvajärjestelyjä koskevista toimista,

6) kansainväliseen siviili-ilmailuun käytettävillä lentoasemilla tapahtuvien laittomien väkivallantekojen ehkäisemistä koskeva lisäpöytäkirja (SopS 43/1998),

7) merenkulun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskeva yleissopimus,

8) mannerjalustalla sijaitsevien kiinteiden lauttojen turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskeva pöytäkirja (SopS 44/2000),

9) terrorististen pommi-iskujen torjumisesta tehty kansainvälinen yleissopimus (SopS 59/2002) samoin kuin

10) kansainvälisen terrorismin rahoituksen torjumisesta tehty yleissopimus.

Kaikilla näillä rikoksilla on yhteys 1 artiklassa tarkoitettuihin terrorismirikoksiin. Sen vuoksi on määritettävä sopimuksen liitteessä mainittujen yleissopimusten mukaisten kriminalisointivelvoitteiden suhde Suomen rikoslainsäädäntöön. Yleissopimuksen liitteessä mainittujen yleissopimusten suhdetta Suomen rikoslainsäädäntöön on käsitelty rikoslain 34 a luvun nojalla rangaistavia terrorismirikoksia koskevan hallituksen esityksen HE 188/2002 vp yleisperustelujen kansainvälistä kehitystä ja ulkomaiden lainsäädäntöä koskevassa jaksossa. Panttivangin ottamista koskeva säännös (RL 25 luku 4 §) on lisätty rikoslakiin panttivankien ottamista vastaan tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen voimaansaattamisen yhteydessä. Liikennetuhojota koskeva pykälä (RL 34 luku 2) muutettiin vuonna 2000 koskemaan myös kiinteitä lauttoja. Muutos johtui mannerjalustalla sijaitsevien kiinteiden lauttojen turvallisuuteen kohdistuvine laittomien tekojen ehkäisemistä koskevan pöytäkirjan voimaansaattamisesta. Pykälä kattaa terrorismin vastaisista yleissopimuksista myös siviili-ilmailun turvallisuuden kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskevan yleissopimuksen, kansainväliseen siviili-ilmailuun käytettävillä lentotapahtuvien laittomien väkivallanteokojen ehkäisemistä koskevan lisäpöytäkirjan sekä merenkulun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskevan yleissopimuksen kriminalisointivelvoitteet. Rikoslain 34 luvun 11 §:ssä säädetään kaappauksesta. Pykälä lisättiin alun perin rikoslakiin rikosnimikkeellä ”aluksen kaappaus” ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemistä koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisen yhteydessä ja se kattaa osittain myös edellä mainittujen merenkulun turvalli-

suutta koskevien yleissopimusten kriminalisointivelvoitteet.

Kansainvälistä suojelua nauttiviin henkilöihin liittyvän kriminalisointivelvoitteen piiriin kuuluvien rikosten ulottuvuutta on äskettäin harkittu säädettäessä rangaistavaksi terrorismin rahoittaminen. Rikoslain 34 a luvun 5 § perustuu kansainväliseen terrorismin rahoituksen torjumisesta tehtyyn yleissopimukseen, jonka mukaan terrorismin rahoittamisena on muun ohessa rangaistava kysymyksessä oleviin henkilöihin kohdistuvien, heitä koskevan yleissopimuksen mukaisten rikosten rahoittaminen. Rikoslain 34 luvun 5 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan terrorismin rahoituksena rangaistaan murhan, tapon, surman, törkeän pahoinpitelyn, vapaudenriiston, törkeän vapaudenriiston, ihmisryöstön, panttivangin ottamisen tai törkeän julkisrauhan rikkominen tai niillä uhkaamisen rahoittaminen, kun teko kohdistuu henkilöön, jota tarkoitetaan kansainvälistä suojelua nauttivia henkilöitä vastaan, mukaan lukien diplomaattiset edustajat, kohdistuvien rikosten ehkäisemistä ja rankaisemista koskevassa yleissopimuksessa. Näistä rikoksista rikoslain 34 a luvun 1 §:ssä ei mainita törkeää julkisrauhan rikkomista.

Ydinaineiden turvajärjestelyjä koskevasta toimista tehdyn yleissopimuksen 7 artiklan mukaisia rikoksia ovat rikoslain 34 a luvun 5 § 1 momentin 4 kohdan mukaan terveyden vaarantaminen ydinainetta käyttäen (RL 34 luku 4 § 1 momentin 4 kohta), törkeä terveyden vaarantaminen (RL 34 luku 5 §), ydinräjähdერიкос (RL 34 luku 6 §) ja ydinenergian käyttörikos (RL 44 luku 10 §). Terrorististen pommi-iskujen torjumisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen 2 artiklan 1 kappaleen mukaisia rikoksia ovat rikoslain 34 a luvun 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan tuhotyö (RL 34 luku 1 §), törkeä tuhotyö (RL 34 luku 3 §) ja yleisvaarallisen rikoksen valmistelu (RL 34 luku 9 §).

Kansainvälisen terrorismin rahoituksen torjumisesta tehdyn yleissopimuksen asettamat kriminalisointivelvoitteet on toteutettu ensin rikoslain 34 luvun 9 b §:ssä ja sen tultua kumotuksi rikoslain 34 a luvun 5 §:ssä. Mainittu yleissopimuksen liitteessä mainitut yleissopimukset on mainittu myös nyt käsiteltävänä olevan sopimuksen liitteessä. Rikoslain

34 a luvun 5 §:ssä terrorismin rahoittaminen on eräiltä osin kriminalisoitu laajemmin kuin kansainvälisen terrorismin rahoituksen torjumisesta tehty yleissopimus edellyttäisi (HE 188/2002, s. 55), minkä vuoksi pykälässä ei viitata kaikkiin viimeksi mainitun yleissopimuksen liitteessä mainittuihin yleissopimuksiin.

Yleissopimuksen liitteessä mainittujen yleissopimusten kriminalisointivelvoitteiden vertaaminen rikoslakiin ja tämän vertaamisen tuloksen tarkastelu rikoslain 34 a luvun valossa antaa sellaisen tuloksen, että kaikki liitteen yleissopimusten mukaiset Suomessa rangaistavat teot eivät sisälly terroristisessa tarkoituksessa tehtyjä rikoksia koskevaan 34 a luvun 1 §:ään, millä on puolestaan edelleen vaikutusta 2–4 §:n soveltamisedellytyksiin. Tämä näyttää koskevan ensinnäkin kansainvälistä suojelua nauttivia henkilöitä kohtaan tehtyä törkeää julkisrauhan rikkomista. Rikoslain 34 a luvun 1 §:ssä ei myöskään mainita ydinenergian käyttörikosta ja yleisvaarallisen rikoksen valmistelua. Tämä ei välttämättä tarkoita kuitenkaan sitä, että tältä osin tilanne olisi nyt käsiteltävän yleissopimuksen vastainen. Terrorismin ennaltaehkäisyä koskeva yleissopimus ei edellytä, että sopimuspuolet säätävät terrorismirikoksina rangaistaviksi liitteessä mainituissa yleissopimuksissa kriminalisoidut teot, kunhan niihin liittyvä julkinen yllytys, tekijöiden värväminen, tekijöiden kouluttaminen ja eräät liitännäisrikokset ovat rangaistavia 5–7 ja 9 artiklan mukaisesti. Tämä vertailu suoritetaan jäljempänä näiden artikloiden yhteydessä.

Artiklan 2 kappale antaa sellaisille valtioille, jotka eivät ole jonkin liitteessä mainitun sopimuksen osapuolia, mahdollisuuden ilmoittaa, että kyseisen sopimuksen ei katsota sisältyvän liitteeseen tämän valtion osalta. Tällainen selitys on annettava sopimuksen ratifioimisen, hyväksymisen tai siihen liittymisen yhteydessä. Sopimuspuolen ei siten tarvitse säätää rangaistavaksi esimerkiksi yllytystä panttivangin ottamiseen, jos se ei ole panttivankisopimuksen osapuoli ja on tehnyt 2 kappaleen mukaisen selityksen. Selityksen voimassaolo päättyy, kun mainittu sopimus tulee selityksen antaneen valtion osalta voimaan, ja kyseinen valtio ilmoittaa sopimuk-

sen voimaantulosta Euroopan neuvoston pääsihteerille. Vastaava määräys sisältyy myös terrorismin rahoituksen vastaiseen yleissopimukseen.

2 artikla. *Tarkoitus.* Yleissopimuksen tarkoituksena on ehkäistä terrorismia sekä kansallisin toimenpitein että kansainvälisen yhteistyön avulla. Artiklassa mainitaan myös terrorismin kielteiset vaikutukset ihmisoikeuksien täysimääräiseen nauttimiseen, erityisesti mitä tulee oikeuteen elämään ja viitataan sopimuspuolten välillä olemassa oleviin ja sovellettaviin monen- ja kahdenvälisiin sopimuksiin, joita sopimus täydentää.

3 artikla. *Kansalliset ennaltaehkäisevät toimenpiteet.* Artiklan tarkoituksena on edistää kansallisen tason yhteistyötä kun taas 4 artiklassa painotetaan kansainvälistä yhteistyötä. Artiklassa mainitaan neljä toimintaluetta terrorismin ennaltaehkäisemiseksi: (a) koulutuksen, kulttuurin, tiedotuksen, joukkoviestinnän ja tietoisuuden lisääminen; (b) yhteistyö eri viranomaisten välillä; (c) suvaitsevaisuuden edistäminen; ja (d) kansalaisten ja viranomaisten välinen yhteistyö. Kukin jäsenvaltio päättää hallitusmuotonsa mukaisesti täytäntöönpanon laajuudesta ja tavasta sekä näillä aloilla sovellettavista säädöksistä ja menettelytavoista.

Artiklan 1 kappaleen mukaan kukin sopimuspuoli ryhtyy tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin erityisesti lainvalvonnasta vastaavien viranomaisten ja muiden tahojen koulutuksen alalla sekä muun koulutuksen, kulttuurin, tiedotuksen, joukkoviestinnän ja tietoisuuden lisäämisen aloilla ehkäistäkseen terrorismirikoksia ja niiden kielteisiä vaikutuksia. ”Muilla tahoilla” tarkoitetaan tässä yhteydessä esimerkiksi alue- ja paikallistason viranomaisia ja väestönsuojeluun osallistuvia tahoja. Sopimuspuolen edellytetään kunnioittavan määräyksen toimeenpanossa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen sekä kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen sisältyviä ihmisoikeusvelvoitteita sikäli kuin ne ovat sovellettavissa kyseisen sopimuspuolen osalta. Viittaus sovellettavaan oikeuteen on tarpeen siksi, että sopimus on avoimena allekirjoitettavaksi myös sellaisille valtioille, jotka eivät ole Euroopan neuvoston

jäsenmaita eivätkä näin ollen myöskään eurooppalaisen ihmisoikeussopimuksen sopimuspuolia.

Artiklan 2 kappale koskee viranomaisten yhteistyön ja tiedonvaihdon samoin kuin ihmisten ja infrastruktuurin fyysisen suojan parantamista sekä koulutuksen ja siviilivalmiussuunnitelmien kehittämistä. Artiklan 3 kappale koskee uskontojen ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämistä. Molemmat kappaleet on muotoiltu hyvin yleisesti, ja sopimuspuolilla on huomattava harkinnanvaran suhteen, millä tavoin määräykset pannaan täytäntöön.

Artiklan 4 kappale koskee kansalaisten ja julkisen vallan välistä yhteistyötä terrorismin ennaltaehkäisemiseksi. Kappale perustuu Venäjän aloitteeseen, jonka mukaan sopimuspuolten tulisi rohkaista yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa terroritekoihin liittyvien tietojen raportoimiseksi viranomaisille. Ajatuksen yleisestä raportointivelvollisuudesta suhtauduttiin neuvotteluissa varsin varauksellisesti, mutta ehdotus hyväksyttiin lopulta huomattavasti muutettuna. Kappaleessa kehoitetaan sopimuspuolia edistämään yleistä tietoisuutta terrorismirikosten vakavuudesta ja niiden uhasta ja harkitsemaan, että yleisön kannustamista antamaan viranomaisille tietoja, joista voi olla apua terrorismirikosten ja sopimuksessa tarkoitettujen rikosten ehkäisemisessä. Kappaleen sanamuoto perustuu YK:n kansainväliseen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen Palermon yleissopimuksen (SopS 18/2004) vastaavaan määräykseen sopimuksen 31 artiklan 5 kappaleessa.

4 artikla. *Kansainvälinen yhteistyö terrorismin ennaltaehkäisyssä.* Artikla koskee kansainvälistä yhteistyötä terrorismin ennaltaehkäisyn valmiuksien vahvistamiseksi mm. tiedonvaihdon ja parhaiden käytäntöjen vaihtamisen, koulutuksen ja esimerkiksi yhteisten tutkimusryhmien perustamisen kautta. Tämä lauseke pannaan täytäntöön jäsenvaltioiden voimavarojen puitteissa ja niiden tarkoituksenmukaiseksi katsomalla tavalla.

5 artikla. *Julkinen yllytys terrorismirikoksen.* Artiklassa edellytetään, että sopimuspuolet säätävät rangaistavaksi sellaisen viestin levittämisen yleisölle tai saattamisen muuten yleiseen tietoisuuteen, jonka tarkoi-

tuksena on taivuttaa terrorismirikoksen tekemiseen, riippumatta siitä, sisältääkö viesti nimenomaista suositusta tällaisten rikosten tekemiseen, mutta edellyttäen kuitenkin, että toiminta aiheuttaa yhden tai useamman terrorismirikoksen vaaran. Kunkin sopimuspuolen on artiklan 2 kappaleen mukaan ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin säätääkseen 1 kappaleen määritelmän mukaisen lainvastaisen ja tahallisen yllytyksen terrorismirikokseen rangaistavaksi teoksi valtiosisäisen lainsäädäntönsä nojalla.

Sopimusmääräyksessä on huomionarvoista ensinnäkin se, että se kattaa sekä suoran että epäsuoran yllyttämisen. Edellä on jo todettu, että rangaistavaksi ei ole määrätty vain viestejä, jotka tosiasiallisesti johtavat terroristisen rikoksen tekemiseen. Julkinen yllytys on itsenäinen rikos, jonka tunnusmerkistö ei edellytä terrorismirikoksen toteutumista. Viestin ei myöskään tarvitse sisältää nimenomaista suosittamista tällaisen rikoksen tekemiseen. Epäsuoraksi yllyttämiseksi voidaan tilanteesta riippuen katsoa myös esimerkiksi terroritekojen ylistäminen tai terrorismin uhrien solvaaminen. Olennainen kriteeri on, että teon on aiheutettava vaara, että yksi tai useampi terroriteko tehdään. Sen tulokinnassa, onko tällainen vaara käsillä, tulee Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti ottaa huomioon sekä viestin lähettäjän että vastaanottajan luonne samoin kuin ne olosuhteet, joissa viesti välitetään. Myös vaaran uskottavuus ja vakavuus tulee ottaa huomioon sen mukaan kuin niistä kunkin sopimuspuolen kansallisessa laissa säädetään.

Rikoslain 17 luvun 1 §:ssä säädetään rangaistavaksi julkinen kehottaminen rikokseen. Siitä on tuomittava se, joka joukkotiedotusvälineitä käyttäen tai julkisesti väkijoukossa taikka yleisesti tietoon saatetussa kirjoituksessa tai muussa esityksessä kehottaa tai houkuttelee rikoksen tekemiseen siten, että kehoitus tai houkuttelu

1) aiheuttaa vaaran, että sellainen rikos tai sen rangaistava yritys tehdään tai

2) muuten selvästi vaarantaa yleistä järjestystä tai turvallisuutta.

Rangaistukseksi on tuomittava sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta. Jos kehoittaminen tai houkuttelemine aiheuttaa sen,

että rikos tai sen rangaistava yritys tehdään, sovelletaan mitä 5 luvussa säädetään osallisuudesta rikokseen. Tällöin rikoksen tekemiseen julkisesti kehottanut tuomitaan rikoslain 5 luvun 5 §:n mukaisesti rangaistukseen yllytyksestä kuten tekijä.

Rikoslain 17 luvun 1 §:ssä säädetty rikos voi koskea kehottamista mihin tahansa rikokseen, siis myös rikoslain 34 a luvussa tarkoitettuihin terrorismirikoksiin ja muihin yleissopimuksen liitteessä mainittujen yleissopimusten mukaisiin rikoksiin. Yleissopimuksen 5 artiklan ei voi katsoa asettavan Suomelle velvoitetta lainsäädännön muuttamiseen. Jo tämän artiklan yhteydessä on kuitenkin syytä viitata siihen, että 9 artiklan 1 kappaleen c kohdan velvoittamana mainittu rikos tulisi lisätä rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentissa mainittuihin rikoksiin, jotka voidaan tehdä terroristisessa tarkoituksessa.

6 artikla. Värväys terrorismiin. Artiklan 1 kappaleen mukaan "värväyksellä terrorismiin" tarkoitetaan toisen henkilön taivuttamista tekemään tai osallistumaan terrorismirikoksen tekoon taikka liittymään yhteenliittymään tai ryhmään tarkoituksessa vaikuttaa siihen, että kyseinen yhteenliittymä tai ryhmä tekee yhden tai useamman terrorismirikoksen. Artiklassa ei tarkemmin määritellä siinä mainittavia yhteenliittymiä tai ryhmiä. Selvää kuitenkin on, että esimerkiksi terrorisminvastaisten pakotteiden kohteeksi määriteltäviä yhdistyksiä ja ryhmiä voidaan pitää artiklan tarkoittamina yhteenliittyminä. Värväminen voi tapahtua henkilökohtaisessa tapaamisessa tai erilaisten viestimien kuten Internetin kautta. Artiklassa ei edellytetä, että värväämisen kohteena ollut henkilö todella osallistuu terrorismirikoksen tekemiseen tai liittyy ryhmän, jonka tarkoituksena on tällaisten rikosten tekeminen, mutta värväämiseksi ei myöskään katsota epäuskottavia yrityksiä, jotka eivät saa minkäänlaista vastakaikua värvätyn henkilön taholta. Milloin onnistuneen värväämisen tunnusmerkit ovat täyttyneet, jää harkittavaksi kansallisen lainsäädännön pohjalta tapauskohtaisesti.

Kunkin sopimuspuolen on artiklan 2 kappaleen mukaan ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin säätääkseen 1 kappaleen määritelmän mukainen oikeudenvastainen ja tahal-

linen värväys terrorismiin rangaistavaksi teoksi valtiosisäisen lainsäädäntönsä nojalla.

Artiklan 1 kappaleen mukaiseen rikokseen voidaan syyllistyä ensinnäkin rikoslain 5 luvun 5 §:n mukaisella yllytyksellä. Rikoslain 34 a luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan terroristiryhmän toiminnan edistämiseen syyllistyy se, joka edistääkseen tai tietoisena siitä, että hänen toimintansa edistää terroristiryhmän 1 tai 2 §:ssä tarkoitettua rikollista toimintaa, värvää tai yrittää värvätä väkeä terroristiryhmää varten. Lisäedellytyksenä rangaistavuudelle on se, että terroristiryhmän toiminnassa tehdään 1 §:ssä tarkoitettu rikos taikka sellaisen rikoksen rangaistava yritys tai 2 §:ssä tarkoitettu rikos. Sopimuksen 6 ja 8 artikloiden perusteella värväminen terrorismiin on rangaistavaa riippumatta siitä, tehdäänkö tosiasiallisesti terrorismirikosta. Tämä edellyttää rikoslain muuttamista siten, että lain 34 a luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen värväminen tulee rangaistavaksi vaikka 1 §:ssä tarkoitettua rikosta tai sellaisen rikoksen rangaistavaa yritystä tai 2 §:ssä tarkoitettua rikosta ei tehtäisikään.

Rangaistavuuden edellytyksen poistaminen ehdotetulla tavalla herättää kysymyksiä rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen ja siihen liittyvän rikosoikeuslainsäädännön tarkkarajaisuusvaatimuksen kannalta. Edellytys lisättiin rangaistussäännökseen nimenomaan laillisuusperiaatteesta aiheutuvien syiden vuoksi sen eduskuntakäsittelyssä (PeVL 48/2002 vp ja LaVM 24/2002 vp). Samalla on kuitenkin huomattava, että tuolloin ehdotetulla lainsäädännöllä täytäntöön pantava Euroopan unionin neuvoston terrorismin torjumista koskevan puitepäätöksen 2 artiklan 2 kohta ei ottanut kantaa kriminalisoinnin toteuttamisen tapaan, minkä myös perustuslakivaliokunta totesi lausunnossaan ja lakivaliokunta mietinnössään. Tilanne on nyt tältä osin toisenlainen, koska yleissopimuksen 8 artikla on ehdoton eikä sisällä varauman tekemisen tai soveltamatta jättämisen mahdollisuutta.

Kun arvioidaan laillisuusperiaatteen kannalta kysymyksessä olevaa rangaistavuuden lisäedellytystä rikoslain 34 a luvun 4 §:n 1 momentissa, on syytä ottaa huomioon myös luvun 5 § terrorismin rahoittamisesta. Maini-

tussa pykälässä rangaistavuuden edellytykseksi ei aseteta sitä, että terrorismirikos tai sen rangaistava yritys tehdään tai että varat tosiasiallisesti käytetään sellaisen rikoksen tekemiseen. Kysymyksessä on siis samalla tavalla valmistelunluonteinen teko kuin yleissopimuksen 6 ja 7 artikloissa tarkoitettu värväys ja koulutus terrorismiin.

Terrorismin rahoittamista koskeva rangaistussäännös otettiin alun perin rikoslain 34 lukuun sen 9 b §:ksi (rikoslain 34 luvun muuttamisesta annettu laki 559/2002) terrorismin rahoituksen vastaisen yleissopimuksen kansallisen voimaansaattamisen yhteydessä. Pykälää ei muutettu nyt käsiteltävään kysymykseen liittyvällä tavalla, kun se sijoitettiin uuteen 34 a lukuun. Kun terrorismin rahoittamista koskevan 9 b §:n lisäämistä rikoslain 34 lukuun käsiteltiin eduskunnassa (LaVM 14/2002 vp), lakivaliokunta ei arvioinut mainittua rangaistussäännöstä laillisuusperiaatteen kannalta. Valiokunta sinällään piti tarpeellisena, että terrorismirikoksia koskevan rikoslain luvun valmistelussa ja rikoslain yleisten oppien uudistamisen yhteydessä (HE 44/2002 vp) otetaan tarkasteltavaksi eräät kysymykset. Ne eivät kuitenkaan liittyneet siihen, että terrorismin rahoittamisesta rangaistaminen ei edellyttäisi terrorismirikoksen tai sen rangaistavan yrityksen tekemistä. Hallituksen esityksestä ei pyydetty perustuslakivaliokunnan lausuntoa.

Kun rikoslain 34 a luvun säätämistä koskevaa hallituksen esitystä HE 188/2002 vp käsiteltiin eduskunnassa, huomiota kiinnitettiin 4 §:ään liittyen edellä mainituin tavoin rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen asettamaan vaatimukseen rikoslainsäädännön täsmällisyydestä. Tuolloin sen enempää perustuslaki kuin lakivaliokuntakaan eivät kiinnittäneet huomiota tähän kysymykseen terrorismin rahoittamista koskevan 5 §:n osalta.

Terrorismin rahoittamista koskevaa rangaistussäännöstä ei ole siis pidetty laillisuusperiaatteen kannalta ongelmallisena. On vaikea nähdä, että nyt kysymyksessä olevilla pykälillä olisi käytännön eroa rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen asettamien vaatimusten kannalta. Voidaan jopa ajatella, että varojen antamisella tai keräämisellä voi olla etäisempi yhteys itse terrorismirikokseen kuin 4 §:n tarkoittamalla terrorismiryhmän

toiminnan edistämisellä, jonka 6 artiklan kannalta merkityksellinen teko tapa koskee terrorismiryhmän perustamista tai organisoimista taikka väen värväämistä terroristiryhmään. Kun lisäksi otetaan huomioon yleissopimuksen 8 artiklasta tuleva kriminalisoinnin toteuttamistapaa koskeva ehdoton velvoite, kysymyksessä olevan rangaistavuuden edellytyksen poistamista voidaan pitää perusteltuna.

Kuten edellä 1 artiklan yhteydessä todettiin, kaikki sopimuksen liitteessä mainittujen yleissopimusten mukaiset rikokset eivät edellytä rikoslain 34 a luvun 1 §:n mukaista terroristista tarkoitusta. Tämä estää myös 6 artiklaan liittyvän rikoslain 34 a luvun 4 §:n soveltamisen näihin rikoksiin, koska sen soveltamisen edellytyksenä on liittyminen 1 tai 2 §:ssä tarkoitettuun terroristiseen toimintaan. 2 §:n soveltamisen edellytyksenä on puolestaan tarkoitus tehdä 1 §:n 1 momentin 2–7 kohdassa tai 2 momentissa tarkoitettu rikos. Tämä rikoslain 34 a luvun 1 §:ssä mainittujen rikosten ja yleissopimuksen liitteessä mainittujen yleissopimusten mukaisten rikosten vastaamattomuus koskee kansainvälistä suojelua nauttavia henkilöitä vastaan tehtyä törkeää julkisrauhan rikkomista sekä ydinenergian käyttörrikosta. Sopimus edellyttää siten, että rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momenttiin lisätään törkeä julkisrauhan rikkominen (rikoslain 24 luvun 4 §) ja ydinenergian käyttörrikos (rikoslain 44 luvun 10 §).

Myöskään yleisvaarallisen rikoksen valmistelua (rikoslain 34 luvun 9 §) ei mainita rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentissa niiden rikosten joukossa, jotka voidaan tehdä terroristisessa tarkoituksessa. Yleissopimuksen 6 ja 7 artiklan asettamat kriminalisointivelvoitteet eivät kuitenkaan edellytä yleisvaarallisen rikoksen valmistelun lisäämistä mainitun momentin johonkin kohtaan.

Pommin hallussa pitäminen ja muut rikoslain 34 luvun 9 §:ssä rangaistavaksi säädetty teko tavat käytännössä täyttävät terroristisessa tarkoituksessa tehtyinä rikoslain 34 a luvun 2 §:n 2 kohdan mukaisen terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmistelun tunnusmerkistön. Rikoslain 34 a luvun 4 §:n 1 momentin mukaan terroristiryhmän toiminnan edistäminen (esimerkiksi yleissopimuksen 6 artiklan mukainen värvääminen ja

7 artiklan mukainen koulutus) voidaan tehdä 2 §:ssä tarkoitettua rikollista toimintaa varten.

On myös huomattava, että rikoslain 34 luvun 9 §:n mukaan yleisvaarallisen rikoksen valmistelu liittyy luvun 1–5 §:ssä tarkoitettujen rikosten tekemiseen. Viimeksi mainituissa pykälissä säädetään rangaistaviksi tuhotyö, liikennetuhotyö, törkeä tuhotyö, terveyden vaarantaminen ja törkeä terveyden vaarantaminen. Nämä rikokset puolestaan mainitaan 34 a luvun 1 §:n 3 ja 5 kohdassa rikoksina, jotka voidaan tehdä terroristisessa tarkoituksessa.

7 artikla. *Koulutus terrorismiin.* Artiklan 1 kappaleen mukaan "koulutuksella terrorismiin" tarkoitetaan ohjeiden antamista räjähteiden, ampuma-aseiden tai muiden aseiden tai myrkyllisten tai haitallisten aineiden valmistuksessa ja käytössä, tai muiden erityisten menetelmien tai tekniikan käytössä, kun ohjeiden antamisen tarkoituksena on tehdä terrorismirikos tai edistää niiden tekemistä ja koulutuksen antaja on tietoinen siitä, että näin hankittuja taitoja aiotaan käyttää tähän tarkoitukseen. Artiklassa ei katsottu tarpeelliseksi määritellä, mitä räjähteillä, ampuma-aseilla, muilla aseilla tai myrkyllisillä tai haitallisilla aineilla tarkoitetaan. Tässä suhteessa voidaan viitata olemassa oleviin kansainvälisiin sopimuksiin ja kansalliseen lainsäädäntöön.

Kunkin sopimuspuolen on artiklan 2 kappaleen mukaan ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin säätääkseen 1 kappaleen määritelmän mukaisen oikeudenvastaisen ja tahallisen värväyksen terrorismiin rangaistavaksi teoksi valtiosisäisen lainsäädäntönsä nojalla.

Yleissopimuksen 7 artikla edellyttää rikoslakiin samanlaisia muutoksia kuin 6 artikla. Ensiksikin tulee poistaa rikoslain 34 a luvun 4 §:n 1 momentista sen 3 kohtaa koskien rangaistavuuden edellytys "jos terroristiryhmän toiminnassa tehdään 1 §:ssä tarkoitettu rikos tai sellaisen rikoksen rangaistava yritys taikka 2 §:ssä tarkoitettu rikos". Toiseksi rikoslain 34 a luvun 1 §:n rikosluetteloihin on lisättävä törkeä julkisrauhan rikkominen ja ydinenergian käyttörikos, koska muuten 7 artiklaan liittyvä rikoslain 34 a luvun 4 § ei voisi tulla niiden osalta sovellettavaksi.

Lisäksi 7 artikla poikkeaa vielä yhdessä suhteessa voimassaolevasta lainsäädännöstä. Rikoslain 34 a luvun 4 § koskee vain terroristiryhmän toiminnan edistämistä. Rikoslain 34 a luvun 6 §:n 2 momentin mukaan terroristiryhmällä tarkoitetaan vähintään kolmen henkilön muodostamaa tietyn ajan koossa pysyvää rakenteeltaan jäsentynyttä yhteenliittymää. Toisin kuin yleissopimuksen 6 artiklassa, 7 artiklassa ei ole ryhmään liittyvää rajausta, jota rikoslain 34 a luvun 4 §:n 1 momentin 3 kohta edellyttää.

Yksittäisen henkilön terroristisen toiminnan edistämistä koulutusta antamalla ei voida katsoa myöskään avunannoksi terrorismirikokseen. Rangaistavassa avunannossa on rikoslain 5 luvun 6 §:n mukaan kysymys siitä, että ennen rikosta tai sen aikana neuvoin, toimin tai muilla tavoin tahallaan auttaa toista tahallisen rikoksen tai sen rangaistavan yrityksen tekemisessä. Nyt kysymyksessä oleva koulutus ei välttämättä kuulu laissa olevan avunannon määritelmän piiriin. Lisäksi avunantoa koskevan rikoslain 5 luvun 6 §:n soveltaminen edellyttää, että rikos tai rangaistava yritys tehdään. Kuten edellä on todettu, yleissopimuksen 8 artiklan mukaan teon katsominen koulutukseksi terrorismiin ei edellytä, että terrorismirikos tosiasiallisesti tehdään.

Rikoslain 34 a luvun 4 §:n rajaaminen ryhmän toiminnan edistämiseen perustuu mainitun luvun säätämisen taustalla olevaa Euroopan unionin puitepäättökseen, eikä kyseinen lainkohta sinänsä aseta esteitä muun kuin ryhmälle annettavan koulutuksen terrorismiin säätämiseksi rangaistavaksi 7 artiklan edellyttämällä tavalla. Tällaisen pidemmälle menevän kriminalisoinnin toteutukselle on kaksi vaihtoehtoa. Ensinnäkin on ajateltavissa, että 4 § laajennettaisiin koskemaan muutakin kuin ryhmän toiminnan edistämistä. Vaihtoehtona on se, että pykälän 1 momentin 3 kohta erotettaisiin uudeksi pykäläksi tai kysymyksessä olevan pykälän uudeksi momentiksi, koska muutetussa sääntelyssä ei muiden kohtien tavoin olisi ryhmää koskevaa rajausta.

Rikoslain 34 a luvun 4 §:n muuttamista niin, että siitä kokonaan poistetaan ryhmää koskeva rajaus, ei voida pitää perusteltuna. Lisäksi muutoksen toteuttaminen 4 §:n puit-

teissa on lainsäädäntöteknisesti hankalaa. Pykälä koskee otsikkonsa ja rikosnimikkeensä mukaisesti nimenomaisesti ryhmän toiminnan edistämistä. Pykälän 1 momentin 3 kohdan muuttaminen tai uuden momentin lisääminen pykälään on tästä syystä vaikeata ja voisi johtaa säännöksen epäselvyyteen. Pykälän kohtien voidaan pääosin katsoa olevan sisällöltään ja luonteeltaan sellaisia, että niissä kuvattu toiminta nimenomaan liittyy ryhmän toiminnan edistämiseen. Yksittäisen henkilön toiminnan edistäminen voi olla esimerkiksi avunantoa muihin rikoslain 34 a luvussa rangaistavaksi säädettyihin terrorismirikoksiin edellyttäen, että pääteko on edennyt vähintään rangaistavan yrityksen asteelle. Nyt muutettavan kohdan erottamista omaksi pykäläksi voidaan pitää perusteltuna myös erottamisesta seuraavan havainnollisuuden vuoksi. Näin ollen rikoslain 34 a lukuun tulisi lisätä uusi 4 a §.

8 artikla. *Terrorismirikoksen täyttymissen merkityksettömyys.* Artiklassa vahvistetaan, että teon katsominen 5–7 artiklassa tarkoitetuksi rikokseksi ei edellytä, että terrorismirikos tosiasiallisesti tehdään. Vastaava määräys sisältyy myös terrorismin rahoituksen vastaisen yleissopimuksen 2 artiklan 3 kappaleeseen.

9 artikla. *Liitännäisrikokset.* Artiklan 1 kappaleen a ja b kohdat sisältävät veloitteen säättää rangaistavaksi osallisuus tekijäkumppanina 5–7 artikloissa tarkoitettuun rikokseen sekä muiden järjestäminen tai käskeminen tekemään tällainen rikos. Artiklan 1 kappaleen c kohdan mukaan kriminalisointiveloitte koskee myös myötävaikuttamista yhteisen päämäärän puolesta toimivan ryhmän tekemään yhteen tai useampaan 5–7 artikloissa tarkoitettuun rikokseen. Tällaisen myötävaikuttamisen tulee olla tahallista. Lisäksi edellytetään, että sen tarkoituksena on rikollisen toiminnan tai ryhmän rikollisen päämäärän edistäminen silloin, kun 5–7 artikloissa tarkoitettun rikoksen tekeminen on osa ryhmän toimintaa tai päämäärää, tai että se tapahtuu tietoisena ryhmän aikomuksesta tehdä 5–7 artikloissa tarkoitettu rikos. Kappaleen c kohdan muotoilu vastaa pääpiirteissään EU:n jäsenvaltioiden välillä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta tehdyn yleissopimuksen (EYVL C 313 27.9.1996) 4 artik-

lan määräystä. Se on viime vuosina hyväksytty myös useisiin YK:n piirissä neuvoteltuihin sopimuksiin.

Mitä tulee 1 kappaleen a kohdan mukaiseen osallisuuden kriminalisointiveloitteeseen, voidaan viitata rikoslain 5 luvun 3 §:ään, jonka mukaan, jos kaksi tai useammat ovat yhdessä tehneet tahallisen rikoksen, rangaistaan kutakin rikoksen tekijänä. Yleissopimuksen 6 ja 7 artikla asettavat veloitteen kriminalisoida eräitä tekemuotoja, jotka rikoslain säännösten mukaan ovat yllyttämistä tai avunantoa. Näiden tekemuotojen katsominen jatkossa terrorismirikoksen tekemiseksi eikä yllytykseksi tai avunannoksi johtaisi siihen, että ne tulisivat rikoslain 5 luvun 3 §:n soveltamisalan piiriin. Yleissopimuksen ei kuitenkaan voida katsoa nimenomaisesti velvoittavan tähän.

Rikoslain 17 luvun 1 §:ssä rangaistavaksi säädetty julkinen kehottaminen rikokseen ei voi olla rikoslain 34 a luvun 1 §:n mukainen terroristisessa tarkoituksessa tehty rikos. Kun kuitenkin avunanto ja yllytys ensiksi mainittuun rikokseen ovat rangaistavia, artiklan 1 kappaleen b kohdan edellyttämää lainsäädäntötarvetta ei voida katsoa tältä osin olevan. Terroristien värväyksen ja koulutuksen osalta voidaan myös syyllistyä yllytykseen ja avunantoon osallistumalla rikoslain 34 a luvun 4 §:n mukaiseen terroristiryhmän toiminnan edistämiseen. Kysymykseen saattaa tulla myös rikoslain 34 a luvun 2 §:n 1 kohdan mukainen terroristisessa tarkoituksessa tehtävän rikoksen valmistelu, jos värväyksen tai koulutuksen valmistelutoimenpiteenä tehdään suunnitelmia, 3 §:n mukainen terroristiryhmän johtaminen tai 4 §:n 1 momentin 4 kohdan mukainen toimitilojen tai muiden tilojen hankkiminen terroristiryhmän tarpeisiin esimerkiksi koulutuksen järjestämistä varten.

Edellä on 5 artiklan yhteydessä todettu, että rikoslain 17 luvun 1 § täyttää veloitteen kriminalisoida julkinen yllytys terrorismirikokseen. 9 artiklan 1 kappaleen c kohdassa säädetään terroristiryhmän toiminnan edistämisen rankaisemisesta puolestaan tavalla, joka pitkälti vastaa rikoslain 34 a luvun 4 §:n sääntelyä terroristiryhmän toiminnan edistämistä. Mainittua pykälää ei voida kuitenkaan soveltaa rikoslain 17 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun julkiseen kehottamiseen rikok-

seen, koska julkista kehottamista rikokseen ei mainita 1 §:ssä. 1 kappaleen c kohta edellyttää siten, että rikoslain 17 luvun 1 §:ssä rangaistavaksi säädetty julkinen kehottaminen rikokseen lisätään rikoslain 34 a luvun 1 §:ssä mainittuihin rikoksiin. Tämä on perusteltua myös rikoksen vakavuuden vuoksi.

Artiklan 2 kappaleen mukaan kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimiin säätääkseen rangaistavaksi 6 ja 7 artiklassa tarkoitetut teot eli yrityksen värvätä ja kouluttaa terrorismiin. Huomionarvoista on, että 5 artiklassa tarkoitetun julkisen yllyttämisen yritys ei ole rangaistava. Määräykseen sisältyy myös epätavanomainen lisäys, jonka mukaan sopimuspuolten on säädettävä terroristisen värväyksen ja koulutuksen yritys rangaistavaksi valtiosisäisen lainsäädäntönsä nojalla ja sen mukaisesti. Näin tunnustetaan, että rikosoikeuden yleisten oppien määräykset rikoksen yrityksestä voivat eri maissa poiketa merkittävästi toisistaan, mikä voi vaikuttaa myös artiklan toimeenpanoon.

Kun otetaan huomioon se, että värväystä terrorismiin koskevan 6 artiklan ja koulutusta terrorismiin koskevan 7 artiklan mukaiset teot ovat rangaistavia jo yritysasteella rikoslain 34 a luvun 4 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan ja mahdollisen uuden 4 a §:n nojalla, syytä rikoslain 34 a luvun muuttamiseen ei tältä osin ole.

10 artikla. Oikeushenkilön vastuu. Artiklan 1 kappaleen mukaan kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin oikeusperiaatteidensa mukaisesti säätääkseen oikeushenkilön vastuusta, joka liittyy osallisuuteen 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitettuun rikokseen. Oikeushenkilön vastuu voi 2 kappaleen mukaan olla sopimuspuolen oikeusperiaatteiden mukaisesti luonteeltaan rikosoikeudellista, siviilioikeudellista tai hallinnollista. Artiklan 3 kappaleessa todetaan, että oikeushenkilön vastuu ei vaikuta rikoksentekijän henkilökohtaiseen rikosoikeudelliseen vastuuseen.

Artikla sallii oikeushenkilön vastuun järjestämisen kansallisten oikeusperiaatteiden mukaisesti. Rikoslain 34 a luvun 8 §:n mukaan rikoslain 34 a luvussa mainittuihin terrorismirikoksiin sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään. Rangaistusvastuun lisäksi oikeushenkilöä voi kohdata siviilioikeudellisena rikoksen seurauksena

vahingonkorvausvastuu. Artikla ei aiheuta velvoitetta Suomen lainsäädännön muuttamiseen.

11 artikla. Seuraamukset ja toimenpiteet. Artiklan 1 kappaleen mukaan kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin säätääkseen 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitetuista rikoksista sellaiset rangaistukset, jotka ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Rikoslain 34 a luvun 4 §:n mukaisista rikoksista voidaan tuomita enintään kahdeksan vuoden vankeusrangaistus. Myös niiden yrityksestä ja osallisuudesta niihin voidaan tuomita rikoslain 5 ja 6 luvun säännösten mukaisesti ankarat rangaistukset. Rikoslain 17 luvun 1 §:n momentin mukaisesta julkisesta kehottamisesta rikokseen voidaan tuomita enintään kahden vuoden vankeusrangaistus. Huomioon on kuitenkin otettava, että kysymys on tapauksesta, jossa terrorismirikosta tai sen rangaistavaa yritystä ei tehdä. Jos rikos tai sen yritys tehdään, kysymys on ankarasti rangaistavasta yllytyksestä. Suomen rikoslainsäädännön voi katsoa täyttävän artiklan 1 kappaleesta johtuvat velvoitteet.

Artiklan 2 kappaleen mukaan aiemmat lainvoimaiset tuomiot, jotka yleissopimuksessa tarkoitetuista rikoksista on annettu muissa valtioissa, voidaan ottaa huomioon määrättäessä valtiosisäisen lainsäädännön mukaista rangaistusta siinä määrin, kuin se on valtiosisäisen lainsäädännön mukaan mahdollista. Kappale ei aseta sopimuspuolelle velvoitetta ottaa huomioon muissa valtioissa annettuja tuomioita.

Rikoslain 6 luvun eräiden säännösten mukaan rangaistuksen määräämisessä voidaan ottaa huomioon aikaisempi rikollisuus tai aikaisemmat rangaistukset. Tämä koskee yhtä koventamisperustetta (5 §:n 5 kohta), valintaa ehdollisen ja ehdottoman vankeuden välillä (9 §:n 1 momentti) sekä nuorisorangaisituksen (10 a §:n 1 momentin 1 kohta) ja yhdyskuntapalvelun (11 §:n 1 momentti) määräämistä. Näissä säännöksissä ei tehdä eroa sen suhteen, onko aikaisempaan rikollisuuteen syyllistytty tai aikaisemmat rangaistukset tuomittu Suomessa.

Rikoslain 7 luvun säännöksiä yhteisestä rangaistuksesta kielletään soveltamasta toisessa pohjoismaassa tai muussa vieraassa valtiossa määrättyyn seuraamukseen Suomen

ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoinnista rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain (326/1963) 29 §:ssä sekä kansainvälisestä yhteistoinnista eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annetun lain (21/1987) 18 §:ssä. Tällaiseen lainsäädäntöratkaisuun on päädytty sen vuoksi, että eri maiden rikosten yhtymistä koskevat säännökset poikkeavat huomattavasti toisistaan ja Suomen rikoslain rangaistusten yhdistämistä koskevien säännösten soveltaminen varsinkin niissä tapauksissa, jossa se koskisi vieraassa valtiossa kahdesta tai useammasta rikoksesta tuomittua vapausrangaistusta, olisi erittäin vaikeaa (HE 37/1963, vp. s.6 ja HE 81/1986, s.12). Mitään syytä tämän kannan muuttamiseen tässä yhteydessä ei ole varsinkaan sen vuoksi, että 11 artiklan 2 kappale ei velvoita muuttamiseen.

Artiklan 3 kappaleen mukaan kukin sopimuspuoli varmistaa, että oikeushenkilöille, joilla on 10 artiklan mukainen vastuu, määrätään sellaiset rikosoikeudelliset tai muut seuraamukset, jotka ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia, mukaan luettuna taloudelliset seuraamukset.

Nyt kysymyksessä oleva oikeushenkilön vastuu voi toteutua Suomessa edellä kuvatuin tavoin sekä rangaistusvastuuna että vahingonkorvausvastuuna. Rikoslain 9 luvun 5 §:n mukaan oikeushenkilö voidaan tuomita vähintään 850 ja enintään 850 000 euron yhteisösakkoon. Rikoslain 9 luvun 6 §:n 2 momentin yhteisösakon mittaamisperusteina huomioon otetaan muun ohessa rikoksen laji ja vakavuus. Terrorismiin liittyvät rikokset ovat niin vakavia, että niiden yhteydessä yhteisösakon rahamäärän voi olettaa nousevan huomattavaksi. Rikospäätöksellä vahingonkorvauksella ei ole Suomessa rangaistuksellista luonnetta. Vahingonkorvauksella pyritään ainoastaan asianomistajalle aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseen. Mitään varsinaista 3 kappaleessa mainittua rikoksen vakavuuden huomioon ottamista ja pelotevaikutusta vahingonkorvauksiin ei liity. Oikeushenkilön rangaistusvastuun voidaan rikoslain 9 luvun säännösten perusteella kuitenkin katsoa täyttävän 11 artiklan 3 kappaleen asettamat velvoitteet.

12 artikla. *Ehdot ja takeet.* Artiklan 1 kappale edellyttää kunkin sopimuspuolen varmistavan, että 5–7 ja 9 artiklan mukaisia rangaistussäännöksiä säädettäessä, täytäntöön pantaessa ja sovellettaessa kunnioitetaan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen ja muuhun kansainväliseen oikeuteen sisältyviä ihmisoikeusvelvoitteita, erityisesti sananvapautta, yhdistymisvapautta ja uskonnonvapautta liittyviä velvoitteita siltä osin kuin näitä yleissopimuksia kyseisen sopimuspuolen osalta sovelletaan. Viittaus sovellettavaan oikeuteen on tarpeen siksi, että sopimus on avoinna allekirjoitettavaksi myös sellaisille valtioille, jotka eivät ole Euroopan neuvoston jäsenmaita eivätkä näin ollen myöskään EN:n ihmisoikeussopimuksen osapuolia.

Artiklan 2 kappaleen mukaan 5–7 ja 9 artiklan mukaisia rangaistussäännöksiä säädettäessä, täytäntöön pantaessa ja sovellettaessa on lisäksi noudatettava suhteellisuusperiaatetta, ottaen huomioon säännösten oikeutetun päämäärän ja tarpeellisuuden demokraattisessa yhteiskunnassa, eikä tässä yhteydessä saisi esiintyä minkäänlaista mielivaltaista, syrjivää tai rasistista kohtelua.

13 artikla. *Terrorismin uhreille annettava suojelu, korvaukset ja tuki.* Artikla sisältää yleisluonteisen velvoitteen suojella ja tukea alueellaan harjoitetun terrorismin uhreja. Artiklan mukaan kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin suojellakseen ja tukeakseen alueellaan harjoitetun terrorismin uhreja. Näihin toimenpiteisiin voi sisältyä soveltuvien kansallisten järjestelmien ja valtionsisäisen lainsäädännön mukaan muun muassa terrorismin uhreille ja heidän lähimmille perheenjäsenilleen annettavaa taloudellista apua ja korvauksia.

Suomen lainsäädännön perusteella rikosten uhrien suojelu ja tukeminen voivat koskea myös oikeusapua ja muuta avustamista oikeudenkäynnissä sekä rikospäätöksistä vahingonkorvausta samoin kuin todistajansuojelua.

Terrorismin uhrien taloudellinen asema saattaa käytännössä olla sellainen, että heillä on oikeus saada oikeusapua valtion varoin,

mistä säädetään oikeusapulaissa (257/2002). Sen 1 §:n mukaan oikeusapuun kuuluvat oikeudellinen neuvonta, tarpeelliset toimenpiteet sekä avustaminen tuomioistuimissa ja muussa viranomaisessa sekä vapautus eräistä asian käsittelyyn liittyvistä menoista.

Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (ROL 689/1997) 2 luvun 1 a §:n mukaan tuomioistuin voi määrätä eräiden rikosten käsittelyn yhteydessä asianomistajalle oikeudenkäyntiavustajan esitutkintaa ja, silloin kun asianomistajalla on vaatimuksia virallisen syyttäjän ajamassa asiassa, oikeudenkäyntiä varten. ROL 2 luvun 3 §:n mukaan sellaiselle 1 a §:ssä tarkoitetun rikoksen asianomistajalle, joka ei esitä oikeudenkäynnissä vaatimuksia ja jota kuullaan henkilökohtaisesti asian selvittämiseksi sekä jonka voidaan katsoa tarvitsevan tukea esitutkinnassa ja oikeudenkäynnissä, voidaan 1 a §:ssä mainituin edellytyksin määrätä tehtävän hoitamiseen tukihenkilö, jolla on riittävä pätevyys. Terrorismirikokset ovat yleensä ROL 2 luvun 1 a §:n 3 kohdassa tarkoitettuja henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvia rikoksia. Rikosoikeudenkäyntiä koskeviin uudistuksiin kuuluu myös se, laissa säädettyjen edellytysten täytyessä terrorisminkin uhriin voidaan määrätä sekä oikeudenkäyntiavustaja että tukihenkilö, mikä on omiaan parantamaan asianomistajan asemaa rikosasian käsittelyssä.

Oikeudenkäynnissä kuultavien henkilöiden suojaamiseen on viime vuosina Suomessa kiinnitetty enenevästi huomiota. Rikoslain 15 luvun 9 §:ssä säädetään rangaistavaksi oikeudenkäytössä kuultavan uhkaaminen. Rikosoikeudenkäyntiä koskevat useat menettelysäännökset, joilla pyritään turvaamaan sitä, että kuultava voi antaa kertomuksensa turvallisesti. Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 34 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan asianomistajaa voidaan kuulla pääkäsittelyssä asianomaisen tai muun henkilön läsnä olematta, jos tuomioistuin harkitsee tämän soveliaaksi ja menettely on tarpeen kuultavan taikka tällaiseen henkilöön rikoslain 15 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettussa suhteessa olevan henkilön suojaamiseksi henkeen tai terveyteen kohdistuvalta uhalta.

Henkeen tai terveyteen kohdistuvalta uhalta suojaamista varten oikeudenkäymiskaaren

17 luvun 34 a §:n nojalla asianomistajaa voidaan kuulla pääkäsittelyssä hänen henkilökohtaisesti läsnä olematta myös käyttäen videoneuvottelua tai muuta soveltuva teknistä tiedonvälitystapaa, jossa istuntoon osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään. ROL 5 luvun 3 §:n 2 momentissa ja oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 16 §:n 1 momentissa lisäksi rajoitetaan niitä tietoja, joita asianomistajista on haastehakemuksen ja valituksen yhteydessä annettava.

Lukuisilla muillakin lainsäädännöksillä voidaan turvata asianomistajan ja hänen läheisensä turvallisuutta. Vuoden 1999 alussa voimaan tulleen lähestymiskiellosta annetun lain (898/1998) pyrkimyksenä on muun ohessa kohentaa itsensä uhatuksi tuntevien henkilöiden oikeusturvaa. Poliisilain (493/1995) 14 §:ssä säädetään kotirauhan häiritsijän poistamisesta. Mainitun lain 20 §:n 1 momentin mukaan poliisimiehellä on oikeus poistaa paikalta henkilö, jos hänen uhkauksistaan tai muusta käyttäytymisestään voidaan päätellä, että hän todennäköisesti syyllistyisi henkeen, terveyteen, vapauteen, kotirauhaan tai omaisuuteen kohdistuvaan rikokseen.

Väestötietolain (507/1993) 25 §:n 4 momentin mukaan maistraatti voi määrätä ajaksi määrätä, ettei tietoa henkilön kotikunnasta tai siellä olevasta asuinpaikasta taikka tilapäisestä asuinpaikasta saa luovuttaa muille kuin viranomaisille. Edellytyksenä on, että pyynnön esittävällä on perusteltu syy epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi. Viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 11 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan asianosaisella ei ole oikeutta muun ohessa todistajan tai asianomistajan salassa pidettäviin yhteystietoihin, jos tiedon antaminen vaarantaisi todistajan tai asianomistajan turvallisuutta, etuja tai oikeuksia.

Vuoden 2000 alussa voimaan tullut laki turvatarkastuksista tuomioistuimissa (1121/1999) sisältää säännöksiä tuomioistuimissa asioivien henkilöiden turvallisuudesta. Rikosasioiden käsittelyssä mukana olevien henkilöiden turvallisuuden edistämiseen pyritään myös vankeuslain (767/2005) 19 luvun 4 § 1 momentilla, jonka mukaan vangin vapauttamisesta ja laitoksesta poistu-

misesta saadaan määrätyn edellytyksin ilmoittaa asianomistajalle tai muulle henkilölle, jos on perusteltua syytä epäillä, että vanki syyllistyy ilmoituksen kohteena olevan tai hänelle läheisen henkilön henkeen, terveyteen tai vapauteen kohdistuvaan rikokseen. Suomen lainsäädännön voi katsoa täyttävän yleissopimuksen 13 artiklan ensimmäisen virkkeen asettamat yleisluontoiset velvoitteet.

Yleissopimuksen 13 artiklan toisen virkkeen osalta voidaan todeta se, että terrorismirikosten asianomistajille on muiden rikosten asianomistajien tapaan oikeus saada vahinkonsa täysimääräisesti korvatuksi. Asianomistajan pääsemistä oikeuksiinsa edistää se, että hänellä on käytännössä näissä rikosasioissa aina oikeudenkäyntiavustaja. Suomessa rikosvahinkojen korvaamisen toteutumista edistää myös se, että rikokseen perustuva vaatimus voidaan esittää virallisen syyttäjän vireille paneman rikosasian käsittelyssä ilman, että asianomistajan täytyy panna vireille vahingonkorvausta koskeva erillinen oikeudenkäynti.

Vahingonkorvauslain (412/1974) säännösten mukaisesti terrorismirikosten asianomistajilla on yleinen oikeus saada vahingonkorvaus rikokseen syyllistyneeltä. Vahingonkorvauslaissa ei säädetä mitään nyt kysymyksessä oleviin rikoksiin liittyviä tekoon, tekijään tai asianomistajaan liittyviä erityisedellytyksiä korvausvelvollisuuden tuomitsemista silmällä pitäen. Vahingonkorvausoikeuden käytännön toteutumista turvaa se, että asianomistaja voi myös hakea eräistä vahingoista Valtiokonttorilta valtion varoista maksettavaa rikosvahinkolain (935/1973) mukaista korvausta.

14 artikla. *Lainkäyttövalta.* Artiklan 1 kappaleessa asetetaan sopimuspuolille velvoite ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin yleissopimuksessa tarkoitettujen rikosten saattamiseksi lainkäyttövaltaansa, kun

a) rikos tehdään kyseisen sopimuspuolen alueella,

b) rikos tehdään kyseisen sopimuspuolen lippua käytävällä aluksella tai lentokoneessa, joka on rekisteröity kyseisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti,

c) rikoksen tekee kyseisen sopimuspuolen kansalainen.

Artiklan 2 kappaleen mukaan sopimuspuoli voi myös saattaa yleissopimuksessa tarkoitettut rikokset lainkäyttövaltaansa eräissä muisakin tapauksissa.

Rikoslain 1 luvun 1 §:n mukaan Suomessa tehtyyn rikokseen sovelletaan Suomen lakia. Rikoslain 1 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan suomalaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa tehtyyn rikokseen sovelletaan Suomen lakia, jos rikos on tehty

1) aluksen ollessa aavalla merellä tai millekään valtiolle kuulumattomalla alueella taikka ilma-aluksen ollessa tällaisella alueella tai sen yläpuolella taikka

2) aluksen ollessa vieraan valtion alueella taikka ilma-aluksen ollessa tällaisella alueella tai sen yläpuolella ja rikoksen on tehnyt aluksen päällikkö tai sen miehistön jäsen taikka sen matkustaja tai matkalla muutoin mukana oleva henkilö.

Rikoslain 1 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan Suomen lakia sovelletaan myös suomalaisen aluksen tai ilma-aluksen päällikön tai sen miehistön jäsenen Suomen ulkopuolella tekemään rikokseen, jos tekijä teollaan on rikkonut hänelle aluksen päällikkönä tai miehistön jäsenenä lain mukaan kuuluvaa erityistä velvollisuutta.

Suomen rikoslaki on soveltamisalaltaan hieman suppeampi kuin mitä 14 artiklan 1 kappale edellyttää. Suomen rikoslakia ei voida soveltaa suomalaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa tehtyyn rikokseen, joka on tehty aluksen ollessa vieraan valtion alueella tai ilma-aluksen ollessa vieraan valtion alueen yläpuolella, jos rikoksen on tehnyt muu kuin rikoslain 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu henkilö. Tämän kohdan soveltamisalan ulkopuolelle jäävät esimerkiksi satamassa olevalla aluksella vierailevat henkilöt, lentokentällä olevassa ilma-aluksessa työskentelevät miehistöön kuulumattomat henkilöt taikka liikkeellä olevassa aluksessa oleskelevat luotsit.

Rikoslain 1 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan Suomen kansalaisen Suomen ulkopuolella tekemään rikokseen sovelletaan Suomen lakia. Jos rikos on tehty millekään valtiolle kuulumattomalla alueella, rangaistavuuden edellytyksenä on, että teosta Suomen lain mukaan saattaa seurata yli kuuden kuukauden vankeusrangaistus. Rikoslain 34 a luvun

terrorismirikokset ovat sellaisia rikoksia samoin kuin rikoslain 17 luvun 1 §:ssä rangaistavaksi säädetty julkinen kehottaminen rikokseen.

Suomalaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa tehtyyn rikokseen liittyvällä edellä mainitulla vähäisellä poikkeamisella yleissopimuksen velvoitteesta ei ole käytännön merkitystä rikoslain 34 a luvussa rangaistavaksi säädettyjen rikosten kannalta, koska ne on rikoslain 1 luvun 7 §:n 3 momentissa säädetty kansainvälisiksi rikoksiksi. Suomen lakia sovelletaan tekopaikan laista riippumatta myös Suomen ulkopuolella tehtyyn terrorismirikokseen. Tämä ei koske yleissopimuksen 5 artiklan mukaista julkista yllytystä terrorismirikokseen. Tämä ongelma poistuu, jos rikoslain 17 luvun 1 §:ssä rangaistavaksi säädetty julkinen kehottaminen rikokseen ehdotetulla tavalla lisätään rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momenttiin niiden rikosten joukkoon, jotka voidaan tehdä terroristisessa tarkoituksessa. Vastaavanlaista kriminalisointivajetta poistaisi myös se, että 6 ja 7 artiklan velvoittamana mainittuun momenttiin lisättäisiin törkeä julkisrauhan rikkominen ja ydinenergian käyttörikos.

Artiklan 3 kappaleen mukaan kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin yleissopimuksessa tarkoitettujen rikosten saattamiseksi lainkäyttövaltaansa silloin, kun rikoksesta epäilty on kyseisen sopimuspuolen alueella eikä se luovuta kyseistä henkilöä toiselle sopimuspuolelle, jolla on lainkäyttövalta sellaisen toimivaltasäännöksen perusteella, joka sisältyy myös luovutuspyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädäntöön.

Suomen lainsäädäntö mahdollistaa laajasti rikosentekijöiden luovuttamisen nyt kysymyksessä olevien rikosten takia erityisesti niiden vakavuuden vuoksi. Luovuttamisen edellytyksistä ja ehdoista säädetään rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä annetun lain (270/1960) 2–7 §:ssä, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003; EU-luovuttamislaki) 2–10 §:ssä ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annetun lain (456/1970, yleinen luovuttamislaki) 2–12 §:ssä.

Jos luovuttamispyyntöön ei suostuta, nyt kysymyksessä oleva rikos kuuluu Suomen lainkäyttövaltaan. Rikoslain 1 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan Suomessa tehtyyn rikokseen sovelletaan Suomen lakia. Luvun 8 §:n mukaan Suomen ulkopuolella tehtyyn rikokseen, josta Suomen lain mukaan saattaa seurata yli kuuden kuukauden vankeusrangaistus, sovelletaan Suomen lakia, jos valtio, jonka alueella rikos on tehty, on rikoksen johdosta esittänyt pyynnön rikosentekijän luovuttamisesta, mutta pyyntöön ei ole suostuttu. Kysymyksessä olevat rikokset ovat sellaisia, joista voidaan tuomita yli kuuden kuukauden vankeusrangaistus. Kappaletta ei voida pitää ongelmallisena Suomen lainsäädännön kannalta.

Artiklan 4 kappaleen mukaan yleissopimus ei sulje pois mitään valtiosisäisen lainsäädännön mukaisesti harjoitettua rikosoikeudellista lainkäyttövaltaa. 5 kappale koskee tilanteita, joissa useampi kuin yksi sopimuspuoli katsoo olevansa toimivaltainen. Kappaleen mukaan sopimuspuolten on tarvittaessa neuvotteluteitse ratkaistava, missä valtiossa syytetoimiin on tarkoituksenmukaisinta ryhtyä.

15 artikla. Tutkintavelvollisuus. Artikla sisältää 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitettujen rikosten tehneen tai sellaisesta rikoksesta epäillyn henkilön säilöön ottamista ja rikostutkinnan aloittamista koskevia tavanomaisia määräyksiä. Artiklan 1 kappaleen mukaan sopimuspuolen on saatuaan tiedon siitä, että tällainen henkilö voi olla sen alueella, ryhdyttävä valtiosisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti tarvittaviin toimenpiteisiin tutkiakseen asian. Artiklan 2 kappale koskee tilannetta, jossa sopimuspuolen alueella on rikosentekijä tai rikoksesta epäilty. Sopimuspuolen on, jos olosuhteet edellyttävät sitä, ryhdyttävä valtiosisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti tarvittaviin toimenpiteisiin varmistakseen kyseisen henkilön läsnäolon syytteeeseen asettamista tai rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista varten.

Artiklan 3 kappaleen mukaan jokaisella, johon kohdistetaan 2 kappaleessa tarkoitettuja toimenpiteitä, on oikeus saada viipymättä yhteys lähimpään sen valtion asianmukaiseen edustajaan, jonka kansalainen hän on tai jolla muuten on oikeus suojella hänen oikeuksiaan

tai, jos hän on kansalaisuudeton henkilö, sen valtion edustajaan, jossa hänellä on kotipaikka. Kappaleen nojalla hänellä on myös oikeus tavata kyseisen valtion edustaja ja saada tietoa edellä mainituista oikeuksistaan.

Artiklan 4 kappaleen mukaan 3 kappaleessa tarkoitettuja yhteydenpito-, tapaamis- ja tiedonsaantioikeuksia käytetään sen valtion lakien ja määräysten mukaisesti, jonka alueella rikoksentehtyjä tai rikoksesta epäilty on. Edellytyksenä on kuitenkin, että nämä lait ja määräykset mahdollistavat 3 kappaleen mukaisten oikeuksien tarkoituksen täysimääräisen toteutumisen. Artiklan 5 kappaleessa turvataan sopimuspuolen oikeus pyytää Punaisen ristin kansainvälistä komiteaa olemaan yhteydessä rikoksesta epäiltyyn ja tapaamaan hänet, milloin rikoksesta epäilty on kyseisen valtion kansalainen tai kansalaisuudeton henkilö, jolla on kotipaikka kyseisen valtion alueella, ja valtio käyttää tällä perusteella lainkäyttövaltaansa.

16 artikla. *Yleissopimuksen soveltamatta jättäminen.* Artikla rajaa sopimuksen ulkopuolelle yhdessä valtiossa tapahtuneet teot, joilla ei ole liittymäkohtia muihin valtioihin. Vastaava määräys sisältyy myös aikaisempiin terrorisminvastaisiin yleissopimuksiin. Artiklan mukaan sopimusta ei sovelleta, kun rikos tehdään yhden valtion alueella, rikoksesta epäilty on kyseisen valtion kansalainen ja rikoksesta epäilty tavataan kyseisen valtion alueella eikä muulla valtiolla ole yleissopimuksen 14 artiklan 1 tai 2 kappaleen nojalla perustetta käyttää lainkäyttövaltaansa. Yhteen valtioon rajoittuvat teotkin kuuluvat siten sopimuksen piiriin, jos jollain muulla valtiolla olisi sopimuksen 14 artiklan 1 tai 2 kappaleen nojalla perusteita käyttää lainkäyttövaltaansa rikoksen suhteen, esimerkiksi teko olisi tehty tarkoituksessa pakottaa tämä valtio tekemään jotain tai pidättymään jostain toimesta. Oikeusapua ja poliittisia rikoksia koskevan poikkeuksen kieltoa sekä siihen liittyvää syrjintälauseketta koskevia määräyksiä 17 ja 20–22 artiklassa voidaan kuitenkin soveltaa myös silloin, kun mikään kansainvälistä liittymäkohtaa koskevistä ehdoista ei täyty

17 artikla. *Kansainvälinen yhteistyö rikos-oikeudellisissa asioissa.* Artikla koskee oikeusapua 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitettuihin ri-

koksiin liittyvän tutkinnan, niitä koskevan oikeudenkäynnin tai rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen yhteydessä. Artiklan 1 kappaleen mukaan sopimuspuolet sitoutuvat antamaan toisilleen mahdollisimman laajaa oikeusapua edellä mainituissa yhteyksissä mukaan luettuna apu sopimuspuolten hallussa olevan ja näissä menettelyissä tarvittavan todistusaineiston hankkimisessa.

Artiklan 2 kappaleen mukaan sopimuspuolet hoitavat 1 kappaleen mukaiset velvoitteensa voimassa olevien keskinäistä oikeusapua koskevien sopimusten tai muiden yhteisesti sopimiensa järjestelyjen mukaisesti. Tällaisten sopimusten tai järjestelyjen puuttuessa sopimuspuolet sitoutuvat antamaan toisilleen muuta apua valtiosisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

Artiklan 3 kappale koskee yhteistyötä tapauksissa, joissa oikeushenkilö voidaan asettaa vastuuseen pyynnön esittäneessä sopimuspuolen alueella tämän yleissopimuksen 10 artiklan mukaisesti. Kappaleen mukaan sopimuspuolet sitoutuvat rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin yhteydessä niin laajaan yhteistyöhön kuin pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lakien, sopimusten tai järjestelyiden mukaisesti on mahdollista. Artiklan 4 kappaleen mukaan kukin sopimuspuoli voi harkita ylimääräisten järjestelmien perustamista jakeakseen muiden sopimuspuolten kanssa tietoa tai todistusaineistoa, jota tarvitaan rikosoikeudellisen, siviilioikeudellisen tai hallinnollisen vastuun määrittämiseksi 10 artiklan mukaisesti.

Artikla ei ole ongelmallinen Suomen lainsäädännön kannalta. Suomi on liittynyt keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevaan eurooppalaiseen yleissopimukseen (SopS 30/1981). Lisäksi laki kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa (4/1994) mahdollistaa rikosasian käsittelyyn liittyvän oikeusavun antamisen ilman, että välttämättä edellytetäisiin vastavuoroisuutta. Siten Suomi voisi sisäisen lainsäädäntönsä perusteella antaa oikeusapua myös sellaiselle sopimuspuolelle, jonka kanssa sillä ei ole oikeusapusopimusta.

18 artikla. *Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen tai syytetoimiin ryhtyminen.* Artikla sisältää terrorisminvastaisissa yleissopimuksissa yhdenmukaisen luovuta tai tuomitse -velvoitteen. Artiklan 1 kappaleen

mukaan sopimuspuolella, jonka alueella rikoksesta epäilty tavataan, ja jolla on 14 artiklan mukaisesti lainkäyttövalta, on velvollisuus saattaa tapaus viipymättä toimivaltaisten viranomaistensa käsiteltäväksi syyttämistä varten ellei se luovuta kyseistä henkilöä tuomittavaksi toimivaltaiseen valtioon. Velvollisuus luovuttaa tai tuomita on 14 artiklan soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa poikkeukseton ja riippumaton siitä, onko rikos tehty kyseisen valtion alueella.

Artiklan 2 kappaleessa täsmennetään, että luovuttamiseksi luovuta tai tuomitsevelvoitteen mielessä katsotaan myös ehdollinen luovuttaminen, mikäli sopimuspuolella on valtiosisäisen lainsäädäntönsä nojalla oikeus luovuttaa oma kansalaisensa ainoastaan sillä ehdolla, että tämä palautetaan kyseiseen valtioon suorittamaan rangaistusta. Edellytyksenä on lisäksi, että tämä valtio ja luovuttamispyynnön esittänyt valtio sopivat tästä mahdollisuudesta ja muista tarpeellisiksi katsomistaan ehdoista, missä tapauksessa tällä tavoin ehdollinen luovuttaminen riittää vapauttamaan valtion 1 kappaleessa tarkoitetusta velvoitteesta.

19 artikla. *Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen.* Artikla sisältää rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevia tavanomaisia määräyksiä, joiden tarkoituksena on yksinkertaistaa luovuttamismenettelyä ja mahdollistaa terroritekoihin syyllisten tuomitsemisen siinä valtiossa, johon kyseisellä rikoksella on eniten liittymäkohtia. Artiklan 1 kappaleen mukaan sopimuspuolet katsovat sopimuksen 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitettujen rikosten kuuluvan rikoksiin, joiden johdosta rikoksenteikijä voidaan luovuttaa ennen yleissopimuksen voimaantuloa sopimuspuolien välillä voimassa olleiden rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamissopimusten mukaisesti. Sopimuspuolet sitoutuvat lisäksi sisällyttämään nämä rikokset kaikkiin niiden välillä myöhemmin tehtäviin luovuttamista koskeviin sopimuksiin rikoksina, joiden johdosta rikoksenteikijä voidaan luovuttaa.

Artiklan 2 kappale koskee tapauksia, joissa sopimuspuoli asettaa rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen ehdoksi, että on olemassa sitä koskeva sopimus. Jos tällainen sopimuspuoli saa luovuttamispyynnön toiselta sopimuspuolelta, jonka kanssa sillä ei ole

rikoksen johdosta tapahtuvaa kahdenvälistä luovuttamissopimusta, se voi harkintansa mukaan katsoa tämän yleissopimuksen luovuttamisen oikeusperustaksi 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitettujen rikosten osalta Luovuttaminen tapahtuu silloin luovuttamispyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädännössä määrättyjen muiden ehtojen mukaisesti.

Artiklan 3 kappaleen mukaan ne sopimuspuolet, jotka eivät aseta rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen ehdoksi sopimuksen olemassaoloa, tunnustavat keskenään 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitettuja rikokset rikoksiksi, joiden johdosta rikoksenteikijä voidaan luovuttaa. Luovuttaminen tapahtuu tällöinkin luovuttamispyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädännössä määrättyjen ehtojen mukaisesti. Artiklan 4 kappaleen mukaan yleissopimuksen 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitettuja rikoksia käsitellään tarvittaessa siten kuin ne olisi niiden tekopaikan lisäksi tehty myös niiden valtioiden alueella, jotka ovat saattaneet ne lainkäyttövaltaansa 14 artiklan mukaisesti.

Artiklan 5 kappaleen mukaan kaikkien sopimuspuolien välisten rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevien sopimusten ja järjestelyjen määräykset, jotka koskevat 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitettuja rikoksia, katsotaan muutetuiksi sopimuspuolien välillä siinä määrin kuin ne ovat ristiriidassa tämän yleissopimuksen kanssa.

20 artikla. *Poliittista poikkeusta koskevan määräyksen soveltamatta jättäminen.* Artiklan 1 kappaleen mukaan mitään yleissopimuksen 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitetuista rikoksista ei pidetä poliittisena rikoksena, poliittiseen rikokseen liittyvänä rikoksena eikä poliittisista vaikuttimista tehtynä rikoksena päätettäessä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta tai keskinäisestä oikeusavustusta. Artiklan 2 kappaleen mukaan sopimuspuoli voi tehdä varauman, jonka mukaan se varaa itselleen oikeuden olla soveltamatta 1 kappaleen määräyksiä eräin rajoituksin.

Käsitellessään rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaan eurooppalaiseen yleissopimukseen ja terrorismin vastustamista koskevaan eurooppalaiseen yleissopimukseen (SopS 16/1990) tehtyjen varaumien poistamista koskevaa hallituksen esitystä (HE 209/2001 vp) perustuslakivalio-

kunta ei ole pitänyt eurooppalaiseen terrorismisopimukseen liittyvän, poliittisia rikoksia koskevan varauman poistamista ongelmallisena silloinkaan, kun kyse on luovuttamisesta Euroopan unionin ulkopuoliseen valtioon. Perusteena on ollut se, että sopimukset eivät velvoita Suomea luovuttamaan maahan, jossa häntä uhkaksi kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu. ihmisarvoa loukkaaviin olosuhteisiin luovuttaminen on kielletty perustuslain 2 luvun 9 §:n 4 momentissa. Luovuttamistilanteessa henkilöä suojaavat myös yleisen luovuttamislain 7 ja 8 §:n säännökset luovuttamisesta kieltäytymisestä. Varaumien poistamista ei siten ole pidetty perustuslain kannalta ongelmallisena (PeVL 61/2001 vp). Perustuslaista johtuvaa estettä ei näyttäisi olevan myöskään sille, että Suomi hyväksyisi artiklan 1 kappaleen velvoitteen ilman 2 kappaleen mahdollistamaa varaumaa.

Lisäksi voidaan todeta, että terrorismin vastustamista koskevaan eurooppalaiseen yleissopimukseen liittyvän varauman poistamisen yhteydessä esitettyjä perusteita siitä, ettei Suomella enää tarvitse olla mahdollisimman laajaa harkintavaltaa poliittisten rikosten osalta, voidaan pitää perusteena sille, ettei myöskään nyt kysymyksessä olevan artiklan 1 kappaleta voida pitää Suomen kannalta ongelmallisena.

Artiklan 1 kappaleen hyväksymisellä ei ole myöskään vaikutusta Suomen kansalaisen asemaan rikoksen johdosta tapahtuvassa luovuttamisessa, koska yleinen luovuttamislaki ei mahdollista Suomen kansalaisen luovuttamista ja EU-luovuttamislaisissa poliittisesta rikoksesta on kieltäytymisperusteena luovuttu. Suomella aikaisemmassa lausunnossa todetun mukaisesti säilyy useita luovuttamisen kieltäytymisperusteita.

On lisäksi huomattava, että yleissopimuksen 21 artiklan 1 kappaleen mukaan yleissopimuksen määräysten ei tulkita velvoittavan luovuttamaan rikoksen johdosta tai antamaan keskinäistä oikeusapua, jos pyynnön vastaanottaneella sopimuspuolella on perusteltua syytä uskoa, että 5–7 tai 9 artiklassa tarkoitettujen rikosten johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan pyynnön tarkoituksena on henkilön syyttäminen tai rankaiseminen hänen rotunsa, uskontonsa, kansallisuutensa,

etnisen alkuperänsä tai poliittisen mielipiteensä vuoksi, tai jos pyynnön noudattaminen vaikeuttaisi kyseisen henkilön asemaa jostakin tällaisesta syystä.

Artiklan 3–5 kappaleet koskevat menettelyä varauman perumiseksi, varaumaa koskevia ehtoja ja varauman voimassaoloa. Varauma on voimassa kolmen vuoden ajan siitä päivästä lukien, jona yleissopimus on tullut varauman tehneen sopimuspuolen osalta voimaan. Varauma voidaan kuitenkin uudistaa samanpituiselle ajanjaksolle. Artiklan 6–8 kappaleet koskevat menettelyä, jonka mukaan varauman tehneen ja sen nojalla luovutuksesta kieltäytyneen sopimuspuolen on saatettava kyseinen rikosasia poikkeuksetta ja viipymättä toimivaltaisten viranomaistensa käsiteltäväksi syyttämistä varten ja annettava oikeudenkäynnin lopputulos ilman aiheetonta viivytystä tiedoksi pyynnön esittäneelle valtiolle ja Euroopan neuvoston pääsihteerille. Jos asiaratkaisun sisältävää oikeuden päätöstä ei ole tehty kohtuullisen ajan kuluessa, luovutuspyynnön esittänyt valtio voi antaa asian tiedoksi Euroopan neuvoston pääsihteerille, joka saattaa sen 30 artiklassa määrätyn sopimuspuolten konsultatiivisen kokouksen käsiteltäväksi. Konsultatiivinen komitea antaa asiasta lausuntonsa Euroopan neuvoston ministerikomitean käsittelyä varten.

21 artikla. *Syrjintää koskeva lauseke.* Yleissopimuksen 21 artikla sisältää niin kutsutun syrjintälausekkeen, joka liittyy läheisesti poliittisia rikoksia koskevan poikkeuksen kieltoon 20 artiklassa ja mahdollistaa ihmisoikeusnäkökohtien huomioonottamisen luovutus päätöstä koskevassa harkinnassa. Artiklan 1 kappaleen mukaan sopimuspuoli voi kieltäytyä luovuttamasta henkilöä 5–7 tai 9 artiklassa tarkoitettujen rikosten johdosta tai antamasta keskinäistä oikeusapua tällaisiin rikoksiin liittyen, jos on perusteltua syytä uskoa, että luovuttamista tai oikeusapua koskevan pyynnön tarkoituksena on henkilön asettaminen syytteeseen tai tuomitseminen hänen rotunsa, uskontonsa, kansallisuutensa, etnisen alkuperänsä tai poliittisen mielipiteensä vuoksi, tai jos pyynnön noudattaminen vaikeuttaisi kyseisen henkilön asemaa tällaisesta syystä.

Artiklan 2 kappaleen mukaan yleissopimuksen määräysten ei tulkita velvoittavan

luovuttamaan rikoksen johdosta, jos luovuttamispyynnön kohteena oleva henkilö on vaarassa joutua kidutuksen tai epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen uhriksi. 3 kappaleen mukaan yleissopimuksen määräysten ei myöskään tulkita velvoittavan luovuttamaan rikoksen johdosta, jos luovuttamispyynnön kohteena oleva henkilö on vaarassa saada kuolemanrangaistuksen tai, luovuttamispyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädännöstä riippuen, jos hän on vaarassa saada elinkautisen vankeusrangaistuksen ilman mahdollisuutta ehdonalaan vapauteen. Lisäedellytyksenä 3 kappaleen mukaisissa tapauksissa on, että pyynnön vastaanottaneella valtiolla ei ole sovellettavien rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevien sopimusten nojalla velvoitetta luovuttamiseen siinä tapauksessa, että se ei saa pyynnön esittäneeltä valtiolta riittäviä taakeita siitä, että rikoksentehtyjälle ei määrätä kuolemanrangaistusta tai että kuolemanrangaistusta ei panna täytäntöön, jos sellainen määrätään, tai että kyseiselle henkilölle ei määrätä elinkautista vankeusrangaistusta ilman mahdollisuutta ehdonalaan vapauteen.

22 artikla. *Oma-aloitteinen tietojen antaminen.* Artiklan mukaan sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset voivat ilman ennakkopyyntöä antaa toisen sopimuspuolen toimivaltaisille viranomaisille oman rikostutkintansa yhteydessä saatuja tietoja harkitessaan sen artiklan edellyttämällä tavalla tarkoituksenmukaiseksi rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin aloittamiseksi tai edistämiseksi tässä toisessa sopimuspuolella. Tiedot antava sopimuspuoli voi valtiosisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti asettaa tiedot vastaanottavalle sopimuspuolelle niiden käyttöä koskevia ja vastaanottavaa valtiota sitovia ehtoja.

Artiklan 4 kappaleen mukaan sopimuspuoli voi kuitenkin antaa Euroopan neuvoston pääsihteerille selityksen, jonka mukaan se varaa itselleen oikeuden olla noudattamatta tiedot antavan sopimuspuolen asettamia tietojen käyttöä koskevia ehtoja, jollei se saa etukäteen tietoa annettavien tietojen luonteesta ja suostu niiden toimittamiseen.

23 artikla. *Allekirjoitus ja voimaantulo.* Artiklan mukaan yleissopimus on avoinna al-

lekirjoittamista varten Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, Euroopan yhteisölle ja sopimuksen valmisteluun osallistuneille Euroopan neuvoston ulkopuolisille valtioille.

Yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona kuusi valtiota, joista vähintään neljä on Euroopan neuvoston jäsenvaltioita, on ilmaissut suostumuksensa tulla yleissopimuksen sitomaksi 2 kappaleen määräysten mukaisesti. Sellaisen allekirjoittajan osalta, joka ilmaisee myöhemmin suostumuksensa tulla yleissopimuksen sitomaksi, se tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona kyseinen valtio on hyväksynyt tai ratifioinut sopimuksen.

24 artikla. *Yleissopimukseen liittyminen.* Artiklan mukaan Euroopan neuvoston ministerikomitea voi yleissopimuksen voimaantumisen jälkeen ja sopimuspuolien suostumuksella kutsua Euroopan neuvoston ulkopuolisen valtion, joka ei ole osallistunut yleissopimuksen valmisteluun, liittymään siihen. Sellaisen valtion osalta, joka liittyy yleissopimukseen 1 kappaleen määräysten perusteella, yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona liittymiskirja on talletettu Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

25 artikla. *Alueellinen soveltaminen.* Artiklan 1 kappaleen mukaan valtio tai Euroopan yhteisö voi yleissopimuksen allekirjoittaessaan tai tallettaessaan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa määrittää alueen tai alueet, joihin yleissopimusta sovelletaan. 2 kappaleen mukaan sopimuspuoli voi myöhemmin ilmoittaa yleissopimuksen soveltamisen laajentamisesta koskemaan myös selityksessä mainittua aluetta. Sellaisen alueen osalta yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona Euroopan neuvoston pääsihteerin on vastaanottanut selityksen. Artiklan 3 kappaleen mukaan 1 ja 2 kappaleen nojalla annetut selitykset voidaan myös peruuttaa.

26 artikla. *Yleissopimuksen vaikutukset.* Artiklan 1 kappaleessa todetaan yleissopimuksen täydentävän sopimuspuolien välillä

sovellettavia monen- ja kahdenvälisiä sopimuksia, ja luetellaan tässä yhteydessä muutamia Euroopan neuvoston sopimuksia.

Artiklan 2 kappaleen mukaan sopimuspuolilla, jotka ovat jo tehneet keskenään sopimuksen yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista asioista tai ovat muuten järjestäneet keskinäiset suhteensa niiden osalta, on oikeus soveltaa tällaista sopimusta tai järjestelyjä. Sopimuspuolien keskinäisten järjestelyjen on oltava yleissopimuksen tavoitteiden ja periaatteiden mukainen.

Artiklan 3 kappale sisältää Euroopan unionia koskevan erityismääräyksen, jonka mukaan sopimuspuolet, jotka ovat EU:n jäseniä, voivat soveltaa keskinäisissä suhteissaan yhteisön ja Euroopan unionin määräyksiä sikäli kuin soveltuvia määräyksiä on annettu. Tällaiset määräykset eivät kuitenkaan saa olla yleissopimuksen tarkoituksen ja päämäärän vastaisia tai rajoittaa sen täysimittaista soveltamista muiden sopimuspuolten kanssa.

Artiklan 4 kappaleen mukaan yleissopimuksen määräykset eivät vaikuta sopimuspuolten ja yksittäisten henkilöiden muihin oikeuksiin, velvoitteisiin ja vastuuseen kansainvälisen oikeuden nojalla. Kappaleessa mainitaan nimenomaisesti kansainvälinen humanitaarinen oikeus. Artiklan 5 kappaleen mukaan sellaiset asevoimien toimet aseellisen selkkauksen aikana, joihin sovelletaan kansainvälistä humanitaarista oikeutta, eivät kuulu yleissopimuksen soveltamisalaan. Yleissopimusta ei sovelleta myöskään valtion puolustusvoimien toimiin, joihin ne ovat ryhtyneet virkatehtäviensä hoidon yhteydessä, siltä osin kuin niihin sovelletaan muita kansainvälisen oikeuden sääntöjä. 4 ja 5 kappaleta vastaavat määräykset sisältyvät myös useisiin muihin uusimpiin terrorisminvastaisiin yleissopimuksiin.

27 artikla. *Yleissopimuksen muutokset.* Artiklan 1 kappaleen mukaan muutoksia sopimukseen voivat ehdottaa sopimuspuolet, Euroopan neuvoston ministerikomitea ja sopimuspuolten konsultatiivinen kokous. Artiklan 2–5 kappaleet koskevat muutosten hyväksymismenettelyä ministerikomiteassa ja tiedoksiantoa sopimuspuolille. 6 kappaleen mukaan muutos tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun

kaikki sopimuspuolet ovat ilmoittaneet pääsihteerille hyväksyneensä sen.

28 artikla. *Liitteen muuttaminen.* Artikla sisältää yleissopimuksen liitteen muuttamista koskevan yksinkertaistetun menettelyn. 1 kappale sisältää rajauksen, jonka mukaan liitettä koskevat muutosehdotukset voivat koskea ainoastaan maailmanlaajuisia YK:n puitteissa tehtyjä sopimuksia, jotka koskevat nimenomaisesti kansainvälistä terrorismia ja jotka ovat tulleet voimaan. Artiklan 2 kappaleen mukaan ministerikomitean hyväksymä liitteen muutos tulee voimaan sen jälkeen, kun on kulunut yksi vuosi siitä päivästä, jona muutos on annettu tiedoksi sopimuspuolille. Tämän ajanjakson kuluessa sopimuspuoli voi ilmoittaa Euroopan neuvoston pääsihteerille vastustavansa muutoksen voimaantuloa omalta osaltaan. 3 kappaleessa määrätään, että muutos ei tule voimaan, jos yksi kolmasosa sopimuspuolista ilmoittaa Euroopan neuvoston pääsihteerille vastustavansa sitä.

Artiklan 4 ja 5 kappale koskevat tilanteita, joissa vähemmän kuin kolmasosa sopimuspuolista ilmoittaa vastustavansa muutoksen voimaantuloa. Muutos tulee tällöin voimaan niiden sopimuspuolten osalta, jotka eivät ole ilmoittaneet vastustavansa sitä. Muutos voi tulla myöhemmin voimaan myös sellaisen sopimuspuolen osalta, joka on ilmoittanut vastustavansa sen voimaantuloa, jos se ilmoittaa Euroopan neuvoston pääsihteerille hyväksyvänsä muutoksen.

29 artikla. *Riitojenratkaisu.* Jos sopimuspuolten välillä syntyy riita yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, ne pyrkivät ratkaisemaan riidan neuvotteluin tai käyttäen muuta valitsemaansa rauhanomaista keinoa, kuten sitovaa välimiesmenettelyä tai riidan saattamista kansainväliseen tuomioistuimeen.

30 artikla. *Sopimuspuolten konsultatiivinen kokous.* Artiklan 1 kappaleen mukaan sopimuspuolet neuvottelevat muun muassa yleissopimuksen soveltamisen ja täytäntöönpanon helpottamisesta ja tehostamisesta, antaakseen lausuntonsa 20 artiklan mukaisesti sopimukseen mahdollisesti tehtäviin varauksiin ja niihin perustuviin luovutuskiistoihin liittyen, yleissopimuksen muuttamisesta 27 artiklan mukaisesti, antaakseen lausuntonsa tämän yleissopimuksen muuttamista koskevasta ehdotuksesta, joka sen käsiteltäväksi

saatetaan 27 artiklan 3 kappaleen mukaisesti ja helpottaakseen tietojenvaihtoa merkittävästä oikeudellisesta, poliittisesta tai teknologisesta kehityksestä.

Artiklan 2 kappaleen mukaan Euroopan neuvoston pääsihteeri kutsuu sopimuspuolten konsultatiivisen kokouksen koolle aina, kun hän katsoo sen tarpeelliseksi, sekä joka tapauksessa silloin, kun sopimuspuolten enemmistö tai ministerineuvosto pyytää sen koolle kutsumista.

31 artikla. Irtisanominen. Artiklan 1 kappaleen mukaan sopimuspuoli voi milloin tahansa irtisanoa yleissopimuksen ilmoittamalla siitä Euroopan neuvoston pääsihteerille. Irtisanominen tulee 2 kappaleen mukaan kolme kuukautta sen jälkeen, kun Euroopan neuvoston pääsihteeri on vastaanottanut ilmoituksen.

32 artikla. Ilmoitukset. Artikla koskee Euroopan neuvoston pääsihteerin tehtäviä yleissopimuksen tallettajana.

Liite. Liitteen sisältöä on käsitelty edellä 1 artiklan yhteydessä.

2 Lakiehdotuksen perustelut

2.1 Laki terrorismin ennaltaehkäisyä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Pykälä sisältää säännöksen siitä, että yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut. Suomen tarkoituksena ei ole tehdä yleissopimukseen sen 20 artiklan 2 kappaleessa sallittua vaarautta eikä muitakaan varauksia.

2 §. Pykälä sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen, jonka mukaan lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2.2 Laki rikoslain 34 a luvun muuttamisesta

1 § Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset

Pykälän 1 momentin 1 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi törkeä julkisrauhan rikkominen (rikoslain 24 luvun 4 §) ja ydinenergian käyttörikos (rikoslain 44 luvun 10 §). Mainittuja rikoksia ei voida voimassa olevan lain mukaan tehdä terroristisessa tarkoituksessa. Tämä johtaa siihen, että yleissopimuksen 6 ja 7 artiklaan liittyvä rikoslain 34 a luvun 4 § ei voisi tulla sovellettavaksi törkeän julkisrauhan rikkomisen ja ydinenergian käyttörikoksen osalta. Lisäksi kohtaan ehdotetaan lisättäväksi julkinen kehottaminen rikokseen (rikoslain 17 luvun 1 §) yleissopimuksen 9 artiklan 1 kappaleen c kohdan ja myös siihen liittyvän rikoslain 34 a luvun 4 §:n vuoksi.

Törkeän julkisrauhan rikkominen ja ydinenergian käyttörikos voitaisiin lisätä pykälän 1 momentin 1 tai 2 kohtaan. Ensiksi mainitun rikoksen laissa säädetty enimmäisrangaistus on kaksi vuotta vankeutta ja jälkimmäisen yksi vuosi vankeutta. Rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohta koskee rikoksia, joista on säädetty kahden vuoden (laiton uhkaus) tai yhden vuoden (perätön vaarailmoitus) enimmäisvankeusrangaistus. Momentin 2 kohta koskee tekoja, joista säädetty ankarin rangaistus on kaksi vuotta vankeutta (vaaran aiheuttaminen, räjähdერიkos ja vaarallisia esineitä koskevien säännösten rikkominen). Rikosten sijoittaminen rikoslain 34 a luvun 1 §:n eri kohtiin perustuu pitkälti aikaisemmin mainittuun Euroopan unionin puitepäätökseen.

Laissa säädettyjen enimmäisrangaistusten lisäksi on syytä kiinnittää huomiota niiden rikosten luonteeseen, jotka nyt sisältyvät rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtaan. Ydinenergian käyttörikoksen voi katsoa tässä suhteessa jossakin määrin vastaavan niitä rikoksia, jotka on sisällytetty momentin 2 kohtaan. Ydinenergian käyttörikoksen lievä enimmäisrangaistus kuitenkin puoltaisi sen sijoittamista 1 kohtaan. Tyydyttävänä ei voitaisi pitää ratkaisua, jossa ankarammin rangaistava rikos eli törkeä julkisrauhan rikkominen olisi 1 kohdassa, johon

liitetty enimmäisrangaistus on kolme vuotta vankeutta, ja lievemmin rangaistava ydinenergian käyttörikos olisi 2 kohdassa, johon liitetty enimmäisrangaistus on neljä vuotta vankeutta. Näin ollen voidaan pitää perusteltuna, että molemmat kysymyksessä olevat rikokset lisätään rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohtaan. Laissa säädetty enimmäisrangaistus julkisesta kehottamisesta rikokseen on kaksi vuotta vankeutta. Tällä perusteella myös julkinen kehottaminen rikokseen ehdotetaan lisättäväksi rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 kohtaan.

4 § Terroristiryhmän toiminnan edistäminen

Koska koulutuksen antaminen terrorismirikosta varten ehdotetaan sijoitettavaksi uutena 4 a §:ään, 4 §:n 1 momentin nykyinen 3 kohta poistuu. Samalla momentin kohtien numerointi muuttuu.

Lisäksi pykälään ehdotettu muutos poistaisi rikoslain 34 a luvun 4 §:n 1 momentista rangaistavuuden edellytyksen ”jos terroristiryhmän toiminnassa tehdään 1 §:ssä tarkoitettu rikos tai sellaisen rikoksen rangaistava yritys taikka 2 §:ssä tarkoitettu rikos”. Tämä liittyy siihen, että 8 artiklan mukaan teon katsominen yleissopimuksen 5–7 artiklassa tarkoitetuksi rikokseksi ei edellytä, että terrorismirikos tosiasiallisesti tehdään.

Yleissopimuksen 6 artikla koskee rikoslain 34 a luvun 4 §:n 1 momentin 1 kohtaa (värväys terrorismiin). Samalla tavalla yleissopimuksen 7 artikla koskee mainitun pykälän 1 momentin 3 kohtaa (koulutus terrorismiin). Johdonmukaisuussyyt puoltavat kuitenkin sitä, että kysymyksessä oleva rangaistavuuden edellytys poistetaan rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin kaikkien kohtien eikä vain 1 ja 3 kohdan osalta. On vaikea nähdä, että kohdan mukaisissa teko tavoissa olisi esimerkiksi niiden terroristiryhmän toimintaa edistävän vaikutuksen tai terrorismiteon tosiasialliseen toteuttamiseen liittyvän yhteyden kannalta mainittavaa eroa.

Rangaistavuuden lisäedellytyksen poistaminen ei aiheuta muutoksia rangaistusasteikkoon. Kysymyksessä olevia rikoksia voidaan jo pelkän terroristiryhmän toiminnan edistämistarkoituksen perusteella pitää vakavina. Toimintaa edistävän henkilön kannalta voi

olla sattumanvaraista, tuleeko hänen tekonsa tosiasiallisesti myötävaikuttamaan terrorismirikoksen tekemiseen eli tehdäänkö terrorismirikos vai ei. Rangaistussäännös jäisi edelleen koskemaan myös tapauksia, joissa sellainen rikos tehdään. Lisäksi rikoslain 34 a luvun 4 §:n mukaisia teko tapoja voidaan lailisuusperiaatteen kannalta edellä kuvatuin tavoin verrata terrorismin rahoittamiseen, jota koskevassa 5 §:ssä niin ikään enimmäisrangaistukseksi on säädetty kahdeksan vuoden vankeusrangaistus.

4 a § Terrorismirikoksen tekemistä varten annettava koulutus

Nyt muutettavan kohdan erottamista omaksi pykäläksi voitaisiin pitää perusteltuna erottamisesta seuraavan havainnollisuuden vuoksi. Lisäksi muutoksen toteuttaminen rikoslain 34 a luvun 4 §:n puitteissa olisi lainsäädäntöteknisesti hankalaa. Mainittu pykälä koskee otsikkonsa ja rikosnimikkeensä mukaisesti nimenomaisesti ryhmän toiminnan edistämistä. Pykälän 1 momentin 3 kohdan muuttaminen tai uuden momentin lisääminen pykälään on tästä syystä vaikeata ja voisi johtaa säännöksen epäselvyyteen. Näin ollen perustellulta näyttäisi lisätä rikoslain 34 a lukuun uusi 4 a §, vaikka sellainen suppeasisältöinen pykälä poikkeaisikin merkittävästi luvun muista rangaistussäännöksistä. Kun samalla 4 §:n 1 momentista poistuu yksi kohta, momentin 4–7 kohdan numerointia on syytä muuttaa vastaavasti 3–6 kohdaksi.

Vaikka uudessa pykälässä toisin kuin rikoslain 34 a luvun 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainittaisiin esimerkkejä koulutuksen antamistavoista, tarkoituksena ei olisi tältä osin muuttaa soveltamisalaa koulutuksen antamistapojen osalta siitä mikä se on mainitun kohdan perusteella. Tyypillisimpien koulutustapojen ottamista pykälään voidaan 7 artiklan sisältökin huomioon ottaen pitää perusteltuna. Muutos nykytilanteeseen olisi siinä, että rangaistavan koulutukseen piiriin tulisi myös muulle kuin ryhmälle annettava koulutus.

Yleissopimus koskee 1 artiklan ja siinä viitattujen sopimusten perusteella myös terrorismin rahoittamista. Rikoslain 34 a luvun 4 § ei voi tulla sovellettavaksi rikoslain 34 a

luvun 5 §:ssä säädettyyn terrorismin rahoittamiseen liittyen. Mainittua seikkaa ei kuitenkaan voida pitää käytännössä ongelmallisena, koska terrorismin rahoittamisen yhteydessä ei voi katsoa tapahtuvan mitään erityistä värväystoimintaa ja koska tällaisen ”värväyksen” voi katsoa olevan yllyttämistä terrorismin rahoittamiseen ja sitä kautta rangaistavaa siis jo nykyisin. Yleissopimuksen 7 artiklassa oleva ”koulutus terrorismiin” -määritelmä jo sulkee pois terrorismin rahoittamiseen liittyvän koulutuksen.

Lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 Voimaantulo

Sopimus tulee kansainvälisesti voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona kuusi valtiota, joista vähintään neljä on Euroopan neuvoston jäsenvaltioita, on ratifioinut tai hyväksynyt sopimuksen. Tämä ehto on jo täyttynyt ja yleissopimus on tullut voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2007. Suomen osalta yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jolloin Suomi on ratifioinut tai hyväksynyt sopimuksen. Laki yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettyään ajankohtana samanaikaisesti, kun sopimus tulee Suomen osalta voimaan. Laki rikoslain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella samanaikaisesti.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkinnan mukaan perustus-

laissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Sopimuksen määräykset on luettava lainsäädännön alaan, jos 1) määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun oikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettyä lailla, 4) määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä, tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettyä lailla. Kysymykseen ei vaikuta se, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomen lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11, 12 ja 45/2000 vp)

Sopimuksen 1 artiklassa määritellään sopimuksen kannalta oleellinen termi ”terrorismirikos”. Tällainen määräys, joka välillisesti vaikuttaa aineellisten, lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten tulkintaan ja soveltamiseen, kuuluu itsekin lainsäädännön alaan.

5–7 artiklat säätävät uusista rikostyypeistä. Näitä ovat julkinen yllytys terrorismirikokseen, värväys ja koulutus terrorismiin. 8 artikla säätää terrorismirikosten täyttymisen merkityksettömyydestä eli siitä, että artikloissa 5–7 määritellyt teot ovat rikoksia siitä riippumatta, tehdäänkö terroriteko vai ei. 9 artiklassa säädetään rangaistaviksi liitännäisrikokset osallisuus, yllytys ja myötävaikutus. Sopimukseen sitoutuvan valtion on sisällytettävä 5–9 artiklan mukaiset rikokset kansalliseen lainsäädäntöönsä. Suomen perustuslain 8 §:n mukaan rikoksesta ja rangaistuksesta on säädettyä lailla. Näin ollen näiden artikloiden määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 10 artikla säätää oikeushenkilön vastuusta ja 11 artikla sopimuksessa määritellyistä rikoksista säädettyistä seuraamuksista. Myös nämä määräykset kuuluvat perustuslain 8 §:n mukaan lailla säädettyihin ja kuuluvat siten lainsäädännön alaan. Lisäksi niistä on jo voimassa olevaa lainsäädäntöä rikoslaissa.

Sopimuksen 14 artiklassa säädetään sopimuspuolten lainkäyttövallasta. Nämä määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

15 artiklan mukainen tutkintavelvollisuus liittyy esitutkintalain säännöksiin rikoksen tutkinnan aloittamisesta ja on siten lainsäädännön alaa.

17 artiklassa säädetään kansainvälisestä yhteistyöstä rikosoikeudellisissa asioissa. Yhteistyön muotoja ovat muun muassa tietojen ja todistusaineiston luovuttaminen. Näistä Suomessa on kansallista lainsäädäntöä, joten määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan. Sama koskee 18 artiklan velvollisuutta luovuttaa rikoksen johdosta tai ryhtyä syytetöihin sekä 19 artiklan rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista.

20 artikla määrittelee sopimuksessa lueteltuja rikoksia säätämällä, ettei mitään näistä rikoksista pidetä poliittisina rikoksina. Tällainen määräys vaikuttaa, samoin kuin 1 artiklan termimäärittely, välillisesti aineellisten, lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten tulkintaan ja soveltamiseen ja kuuluu siten lainsäädännön alaan.

21 artikla liittyy rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista ja keskinäistä oikeusapua koskeviin sopimuksen artikloihin. 21 artiklassa on määritelty ne olosuhteet, joissa sopimuspuoli ei ole velvollinen luovuttamiseen tai oikeusavun antamiseen. Koska luovuttaminen ja oikeusavun antaminen kuuluvat edellä mainituin perustein lainsäädännön alaan, näin on myös 21 artiklan määräysten kohdalla.

Sopimus sisältää siis useita määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan ja vaativat siten eduskunnan hyväksynnän.

4.2 Käsittelyjärjestys

Sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamiseksi voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Ehdotus rikoslain muuttamisesta ei sisällä sellaisia säännöksiä, jotka vaatisivat perustuslain 73 §:n mukaista lainsäädäntöjärjestystä. Lain muutos ei myöskään vaadi Ahvenanmaan maakuntapäivien toimenpiteitä. Laki rikoslain muuttamisesta voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Varsovasa 16 päivänä toukokuuta 2005 tehdyn terrorismin ennaltaehkäisyä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**terrorismin ennaltaehkäisyä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Varsovassa 16 päivänä toukokuuta 2005 tehdyn terrorismin ennaltaehkäisyä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

2.

Laki**rikoslain 34 a luvun muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohta, ja 4 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, ensin mainittu laissa 17/2003 ja viimeksi mainittu laissa 832/2003, sekä lisätään 34 a lukuun uusi 4 a § seuraavasti:

34 a luku

Terrorismirikoksista

1 §

Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset

Joka terroristisessa tarkoituksessa siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, tekee

1) laittoman uhkauksen, perättömän vaarailmoituksen, 17 luvun 1 §:ssä tarkoitetun julkisen kehottamisen rikokseen, 24 luvun 4 §:ssä tarkoitetun törkeän julkisrauhan rikkomisen tai 44 luvun 10 §:ssä tarkoitetun ydinenergian käyttörikoksen, on tuomittava

vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi tai enintään kolmeksi vuodeksi,

4 §

Terroristiryhmän toiminnan edistäminen

Joka edistääkseen terroristiryhmän 1 tai 2 §:ssä tarkoitettua rikollista toimintaa taikka tietoisena siitä, että hänen toimintansa edistää sitä,

1) perustaa tai organisoii terroristiryhmän taikka värvää tai yrittää värvätä väkeä terroristiryhmiä varten,

2) varustaa tai yrittää varustaa terroristiryhmää räjähteillä, aseilla, ampumatarvikkeilla tai niiden valmistamiseen tarkoitetuilla

aineilla tai tarvikkeilla taikka muilla vaarallisilla esineillä tai aineilla,

3) hankkii tai yrittää hankkia taikka luovuttaa terroristiryhmälle toimitiloja tai muita sen tarvitsemia tiloja taikka kulkuvälineitä tai muita ryhmän toiminnan kannalta erittäin tärkeitä välineitä,

4) hankkii tai yrittää hankkia tiedon, jonka tuleminen terroristiryhmän tietoon on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, taikka välittää, luovuttaa tai ilmaisee terroristiryhmälle sellaisen tiedon,

5) hoitaa terroristiryhmän tärkeitä taloudellisia asioita tai antaa ryhmän toiminnan kannalta erittäin tärkeitä taloudellisia tai oikeudellisia neuvoja tai

6) tekee 32 luvun 6 tai 7 §:ssä tarkoitetun rikoksen,

on tuomittava, jollei teko ole 1 tai 2 §:n mukaan rangaistava taikka siitä säädetä muualla laissa yhtä ankaraa tai ankarampaa rangaistusta, terroristiryhmän toiminnan edistämisestä vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi.

4 a §

Koulutuksen antaminen terrorismirikoksen tekemistä varten

Joka edistääkseen 1 tai 2 §:ssä tarkoitettua rikollista toimintaa taikka tietoisena siitä, että hänen toimintansa edistää sitä, toimeenpanee, yrittää toimeenpanna tai antaa koulutusta räjähteiden, ampuma-aseiden tai muiden aseiden taikka myrkyllisten tai haitallisten aineiden valmistuksessa tai käytössä taikka muulla vastaavalla tavalla toimeenpanee, yrittää toimeenpanna tai antaa koulutusta, on tuomittava, jollei teko ole 1 tai 2 §:n mukaan rangaistava taikka siitä säädetä muualla laissa yhtä ankaraa tai ankarampaa rangaistusta, koulutuksen antamisesta terrorismirikoksen tekemistä varten vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 21 päivänä syyskuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ulkoasiainministeri *Ilkka Kanerva*

*(Suomennos)***EUROOPPALAINEN YLEISSOPIMUS
TERRORISMIN EHKÄISEMISESTÄ**

Euroopan neuvoston jäsenvaltiot ja muut tämän yleissopimuksen allekirjoittajat, jotka ottavat huomioon, että Euroopan neuvoston päämääränä on suuremman yhtenäisyyden saavuttaminen sen jäsenten kesken;

tunnustavat, että yhteistyön vahvistaminen muiden tämän yleissopimuksen sopimuspuolten kanssa on arvokasta;

haluavat ryhtyä tehokkaisiin toimenpiteisiin ehkäistäkseen terrorismia sekä torjuakseen erityisesti julkista yllytystä terrorismirikoksiin sekä värväystä ja koulutusta terrorismiin;

ovat tietoisia terrorismirikosten lisääntymisen aiheuttamasta vakavasta huolesta sekä kasvavasta terrorismin uhasta;

ovat tietoisia terrorismista kärsivien ihmisten turvattomasta tilanteesta ja vahvistavat tässä yhteydessä voimakkaan myötätuntonsa terrorismin uhreille ja heidän perheilleen;

tunnustavat, että terrorismirikokset ja tässä yleissopimuksessa tarkoitetut rikokset eivät ole missään olosuhteissa hyväksyttäviä poliittisista, filosofisista, aatteellisista, rodullisista, etnisistä, uskonnollisista tai muista vastaavista syistä niiden tekijästä riippumatta, ja palauttavat mieleen kaikkien sopimuspuolten veloitteen ehkäistä näitä rikoksia, ja jos niitä ei ole pystytty ehkäisemään, ryhtyä syytöksiin sekä varmistaa, että rikoksista on säädetty niiden vakavuuden mukaiset rangaistukset;

palauttavat mieleen tarpeen vahvistaa terrorismin vastaista taistelua ja vahvistavat, että kaikissa terrorismin ehkäisemiseksi ja torjumiseksi toteutettavissa toimenpiteissä on otettava huomioon oikeusvaltioperiaate ja demokratian arvot, ihmisoikeudet ja perusvapaudet sekä muut kansainvälisen oikeuden säännöt, mukaan luettuna soveltuvin osin kansainvälisen humanitaarisen oikeuden säännöt;

tunnustavat, että tämän yleissopimuksen tarkoituksena ei ole vaikuttaa vakiintuneisiin sananvapauden ja yhdistymisvapauden periaatteisiin;

**COUNCIL OF EUROPE CONVENTION
ON THE PREVENTION OF TERRORISM
WARSAW, 16.V.2005**

The member States of the Council of Europe and the other Signatories hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve greater unity between its members;

Recognising the value of reinforcing co-operation with the other Parties to this

Convention;

Wishing to take effective measures to prevent terrorism and to counter, in particular, public provocation to commit terrorist offences and recruitment and training for terrorism;

Aware of the grave concern caused by the increase in terrorist offences and the growing terrorist threat;

Aware of the precarious situation faced by those who suffer from terrorism, and in this connection reaffirming their profound solidarity with the victims of terrorism and their families;

Recognising that terrorist offences and the offences set forth in this Convention, by whoever perpetrated, are under no circumstances justifiable by considerations of a political, philosophical, ideological, racial, ethnic, religious or other similar nature, and recalling the obligation of all Parties to prevent such offences and, if not prevented, to prosecute and ensure that they are punishable by penalties which take into account their grave nature;

Recalling the need to strengthen the fight against terrorism and reaffirming that all measures taken to prevent or suppress terrorist offences have to respect the rule of law and democratic values, human rights and fundamental freedoms as well as other provisions of international law, including, where applicable, international humanitarian law;

Recognising that this Convention is not intended to affect established principles relating to freedom of expression and freedom of association;

palauttavat mieleen, että terroritekojen tarkoituksena on niiden luonteen tai asiayhteyden perusteella vakavasti pelotella väestöä tai oikeudettomasti pakottaa hallitus tai kansainvälinen järjestö suorittamaan jokin toimi tai pidättäytymään jostakin toimesta taikka vakavasti horjuttaa tai tuhota maan tai kansainvälisen järjestön poliittisia, perustuslaillisia, taloudellisia tai yhteiskunnallisia perusrakenteita;

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Terminologia

1. Tässä yleissopimuksessa "terrorismirikoksella" tarkoitetaan kaikkia liitteessä lueteltujen sopimusten soveltamisalaan kuuluvia ja niiden määritelmien mukaisia rikoksia.

2. Sellainen valtio tai Euroopan yhteisö, joka ei ole jonkin liitteessä mainitun sopimuksen osapuoli, voi ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tallettaessaan antaa selityksen, jonka mukaan mainitun sopimuksen ei katsota sisältyvän liitteeseen, kun tätä yleissopimusta sovelletaan kyseisen sopimuspuolen osalta. Selityksen voimassaolo päättyy heti, kun mainittu sopimus tulee selityksen antaneen sopimuspuolen osalta voimaan, ja kyseinen sopimuspuoli ilmoittaa sopimuksen voimaantulosta Euroopan neuvoston pääsihteerille.

2 artikla

Tarkoitus

Tämän yleissopimuksen tarkoituksena on edistää sopimuspuolten pyrkimyksiä ehkäistä terrorismia ja sen kielteisiä vaikutuksia ihmisoikeuksien, erityisesti oikeuden elämään, täysimääräiseen nauttimiseen sekä kansallisiin toimenpitein että kansainvälisen yhteistyön avulla, ottaen asianmukaisesti huomioon sopimuspuolten välillä olemassa olevat ja sovellettavat monen- ja kahdenväliset sopimukset.

3 artikla

Kansalliset ennaltaehkäisevät toimenpiteet

1. Kukin sopimuspuoli ryhtyy tarkoituk-

Recalling that acts of terrorism have the purpose by their nature or context to seriously intimidate a population or unduly compel a government or an international organisation to perform or abstain from performing any act or seriously destabilise or destroy the fundamental political, constitutional, economic or social structures of a country or an international organisation;

Have agreed as follows:

Article 1

Terminology

1 For the purposes of this Convention, "terrorist offence" means any of the offences within the scope of and as defined in one of the treaties listed in the Appendix.

2 On depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, a State or the European Community which is not a party to a treaty listed in the Appendix may declare that, in the application of this Convention to the Party concerned, that treaty shall be deemed not to be included in the Appendix. This declaration shall cease to have effect as soon as the treaty enters into force for the Party having made such a declaration, which shall notify the Secretary General of the Council of Europe of this entry into force.

Article 2

Purpose

The purpose of the present Convention is to enhance the efforts of Parties in preventing terrorism and its negative effects on the full enjoyment of human rights, in particular the right to life, both by measures to be taken at national level and through international cooperation, with due regard to the existing applicable multilateral or bilateral treaties or agreements between the Parties.

Article 3

National prevention policies

1 Each Party shall take appropriate meas-

senmukaisesti toimenpiteisiin erityisesti lainvalvontaviranomaisten ja muiden tahojen koulutuksen alalla sekä muun koulutuksen, kulttuurin, tiedotuksen, joukkoviestinnän ja tietoisuuden lisäämisen aloilla, ehkäistäkseen terrorismirikoksia ja niiden kielteisiä vaikutuksia, kunnioittaen samalla ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen sekä kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen sisältyviä ihmisoikeusvelvoitteita siltä osin kuin näitä yleissopimuksia sovelletaan kyseisen sopimuspuolen osalta.

2. Kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin parantaakseen ja kehittääkseen yhteistyötä kansallisten viranomaisten välillä, tarkoituksena ehkäistä terrorismirikoksia ja niiden kielteisiä vaikutuksia muun muassa:

- a) vaihtamalla tietoa;
- b) parantamalla ihmisten ja laitosten fyysistä suojaa;
- c) edistämällä koulutusta ja siviilivalmiussuunnittelua.

3. Kukin sopimuspuoli edistää suvaitsevaisuutta kannustamalla uskontojen ja kulttuurien väliseen keskusteluun, johon osallistuu tarvittaessa kansalaisjärjestöjä ja muita kansalaisyhteiskunnan edustajia, tarkoituksena ehkäistä terrorismirikosten tekoa edistäviä jännitteitä.

4. Kukin sopimuspuoli pyrkii edistämään yleistä tietoisuutta terrorismirikosten ja tässä yleissopimuksessa tarkoitettujen rikosten olemassaolosta, syistä ja vakavuudesta sekä niiden aiheuttamasta uhasta ja harkitsee kansalaisten kannustamista antamaan toimivaltaisille viranomaisilleen tosiasiallista, erityistä apua, joka voi auttaa ehkäisemään terrorismirikoksia ja tässä yleissopimuksessa tarkoitettuja rikoksia.

4 artikla

Kansainvälinen yhteistyö terrorismin ennaltaehkäisyssä

Sopimuspuolet avustavat ja tukevat toisiaan tarvittaessa, ottaen toimintamahdollisuutensa asianmukaisesti huomioon, tarkoituksena parantaa toistensa valmiutta ehkäistä terrorismi-

ures, particularly in the field of training of law enforcement authorities and other bodies, and in the fields of education, culture, information, media and public awareness raising, with a view to preventing terrorist offences and their negative effects while respecting human rights obligations as set forth in, where applicable to that Party, the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the International Covenant on Civil and Political Rights, and other obligations under international law.

2 Each Party shall take such measures as may be necessary to improve and develop the cooperation among national authorities with a view to preventing terrorist offences and their negative effects by, inter alia:

- a) exchanging information;
- b) improving the physical protection of persons and facilities;
- c) enhancing training and coordination plans for civil emergencies.

3 Each Party shall promote tolerance by encouraging inter-religious and cross-cultural dialogue involving, where appropriate, non-governmental organisations and other elements of civil society with a view to preventing tensions that might contribute to the commission of terrorist offences.

4 Each Party shall endeavour to promote public awareness regarding the existence, causes and gravity of and the threat posed by terrorist offences and the offences set forth in this Convention and consider encouraging the public to provide factual, specific help to its competent authorities that may contribute to preventing terrorist offences and offences set forth in this Convention.

Article 4

International co-operation on prevention

Parties shall, as appropriate and with due regard to their capabilities, assist and support each other with a view to enhancing their capacity to prevent the commission of terrorist

rikoksia, muun muassa vaihtamalla tietoja ja parhaita käytäntöjä sekä koulutuksen ja muiden yhteisten ennaltaehkäisevien toimenpiteiden avulla.

5 artikla

Julkinen yllytys terrorismirikokseen

1. Tässä yleissopimuksessa "julkinen yllytys terrorismirikokseen" tarkoittaa sellaista viestin levittämistä yleisölle tai muuta yleiseen tietoisuuteen saattamista, jonka tarkoituksena on taivuttaa terrorismirikoksen tekemiseen ja joka aiheuttaa yhden tai useamman terrorismirikoksen vaaran, riippumatta siitä, sisältääkö viesti tällaisten rikosten. nimenomaista suosittamista.

2. Kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin säätääkseen 1 kappaleen määritelmän mukaisen oikeudenvastaisen ja tahallisen julkisen yllytyksen terrorismirikokseen valtiosisäisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi.

6 artikla

Värväys terrorismiin

1. Tässä yleissopimuksessa "värväys terrorismiin" tarkoittaa toisen henkilön taivuttamista tekemään terrorismirikos tai osallistumaan terrorismirikoksen tekoon taikka liittymään yhteenliittymään tai ryhmään tarkoituksena myötävaikuttaa siihen, että kyseinen yhteenliittymä tai ryhmä tekee yhden tai useamman terrorismirikoksen.

2. Kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin säätääkseen 1 kappaleen määritelmän mukaisen oikeudenvastaisen ja tahallisen värväyksen terrorismiin valtiosisäisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi.

7 artikla

Koulutus terrorismiin

1. Tässä yleissopimuksessa "koulutus terrorismiin" tarkoittaa ohjeiden antamista räjäh-

offences, including through exchange of information and best practices, as well as through training and other joint efforts of a preventive character.

Article 5

Public provocation to commit a terrorist offence

1 For the purposes of this Convention, "public provocation to commit a terrorist offence" means the distribution, or otherwise making available, of a message to the public, with the intent to incite the commission of a terrorist offence, where such conduct, whether or not directly advocating terrorist offences, causes a danger that one or more such offences may be committed.

2 Each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish public provocation to commit a terrorist offence, as defined in paragraph 1, when committed unlawfully and intentionally, as a criminal offence under its domestic law.

Article 6

Recruitment for terrorism

1 For the purposes of this Convention, "recruitment for terrorism" means to solicit another person to commit or participate in the commission of a terrorist offence, or to join an association or group, for the purpose of contributing to the commission of one or more terrorist offences by the association or the group.

2 Each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish recruitment for terrorism, as defined in paragraph 1, when committed unlawfully and intentionally, as a criminal offence under its domestic law.

Article 7

Training for terrorism

1 For the purposes of this Convention, "training for terrorism" means to provide in-

teiden, ampuma-aseiden tai muiden aseiden taikka myrkyllisten tai haitallisten aineiden valmistuksessa tai käytössä tai muiden erityisten menetelmien tai tekniikan käytössä, tarkoituksena tehdä terrorismirikos tai edistää terrorismirikoksen tekemistä ja tietoisena siitä, että opetettuja taitoja aiotaan käyttää kyseiseen tarkoitukseen.

2. Kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin säätääkseen 1 kappaleen määritelmän mukaisen oikeudenvastaisen ja tahallisen koulutuksen terrorismiin valtion sisäisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi.

8 artikla

Terrorismirikoksen täyttymisen merkityksetömyys

Teon katsominen tämän yleissopimuksen 5–7 artiklassa tarkoitetuksi rikokseksi ei edellytä, että terrorismirikos tosiasiallisesti tehdään.

9 artikla

Liitännäisrikokset

1. Kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin säätääkseen valtion sisäisen lainsäädäntönsä nojalla rangaistavaksi teoksi:

a) osallisuuden tekijäkumppanina tämän yleissopimuksen 5–7 artiklassa tarkoitettuun rikokseen;

b) muiden järjestämisen tai käskemisen tekemään tämän yleissopimuksen 5–7 artiklassa tarkoitettu rikos;

c) myötävaikuttamisen yhteisen päämäärän puolesta toimivan henkilöryhmän tekemään yhteen tai useampaan tämän yleissopimuksen 5–7 artiklassa tarkoitettuun rikokseen. Tällaisen myötävaikuttamisen tulee olla tahallista, ja:

i) sen tarkoituksena tulee olla ryhmän rikollisen toiminnan tai rikollisen päämäärän edistäminen silloin, kun tämän yleissopimuksen 5–7 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekeminen on osa toimintaa tai päämäärää; tai

struction in the making or use of explosives, firearms or other weapons or noxious or hazardous substances, or in other specific methods or techniques, for the purpose of carrying out or contributing to the commission of a terrorist offence, knowing that the skills provided are intended to be used for this purpose.

2 Each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish training for terrorism, as defined in paragraph 1, when committed unlawfully and intentionally, as a criminal offence under its domestic law.

Article 8

Irrelevance of the commission of a terrorist offence

For an act to constitute an offence as set forth in Articles 5 to 7 of this Convention, it shall not be necessary that a terrorist offence be actually committed.

Article 9

Ancillary offences

1 Each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish as a criminal offence under its domestic law:

a) Participating as an accomplice in an offence as set forth in Articles 5 to 7 of this Convention;

b) Organising or directing others to commit an offence as set forth in Articles 5 to 7 of this Convention;

c) Contributing to the commission of one or more offences as set forth in Articles 5 to 7 of this Convention by a group of persons acting with a common purpose. Such contribution shall be intentional and shall either:

i) be made with the aim of furthering the criminal activity or criminal purpose of the group, where such activity or purpose involves the commission of an offence as set forth in Articles 5 to 7 of this Convention; or

ii) sen tulee tapahtua tietoisena ryhmän aikomuksesta tehdä tämän yleissopimuksen 5–7 artiklassa tarkoitettu rikos.

2. Kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin säätääkseen tämän yleissopimuksen 6 ja 7 artiklassa tarkoitetun teon yrityksen valtionsisäisen lainsäädäntönsä nojalla ja sen mukaisesti rangaistavaksi teoksi.

10 artikla

Oikeushenkilön vastuu

1. Kukin sopimuspuoli ryhtyy oikeusperiaatteidensa mukaan tarvittaviin toimenpiteisiin säätääkseen oikeushenkilön vastuusta, joka liittyy osallisuuteen tämän yleissopimuksen 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitettuun rikokseen.

2. Oikeushenkilön vastuu voi sopimuspuolten oikeusperiaatteiden mukaan olla luonteeltaan rikosoikeudellista, siviilioikeudellista tai hallinnollista.

3. Oikeushenkilön vastuu ei vaikuta rikoksen tehneen luonnollisen henkilön henkilökohtaiseen rikosoikeudelliseen vastuuseen.

11 artikla

Seuraamukset ja toimenpiteet

1. Kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin säätääkseen tämän yleissopimuksen 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitetuista rikoksista tehokkaat, oikeasuhteiset ja varoittavat rangaistukset.

2. Aiemmat lainvoimaiset tuomiot, jotka on annettu muissa valtioissa tässä yleissopimuksessa tarkoitetuista rikoksista, voidaan ottaa huomioon valtionsisäisen lainsäädännön mukaista rangaistusta määrättäessä siinä määrin, kuin se on valtionsisäisen lainsäädännön mukaan mahdollista.

3. Kukin sopimuspuoli varmistaa, että oikeushenkilöille, joilla on 10 artiklan mukainen vastuu, määrätään tehokkaat, oikeasuhteiset ja varoittavat rikosoikeudelliset tai muut seuraamukset, mukaan luettuna taloudelliset seuraamukset.

ii) be made in the knowledge of the intention of the group to commit an offence as set forth in Articles 5 to 7 of this Convention.

2 Each Party shall also adopt such measures as may be necessary to establish as a criminal offence under, and in accordance with, its domestic law the attempt to commit an offence as set forth in Articles 6 and 7 of this Convention.

Article 10

Liability of legal entities

1 Each Party shall adopt such measures as may be necessary, in accordance with its legal principles, to establish the liability of legal entities for participation in the offences set forth in Articles 5 to 7 and 9 of this Convention.

2 Subject to the legal principles of the Party, the liability of legal entities may be criminal, civil or administrative.

3 Such liability shall be without prejudice to the criminal liability of the natural persons who have committed the offences.

Article 11

Sanctions and measures

1 Each Party shall adopt such measures as may be necessary to make the offences set forth in Articles 5 to 7 and 9 of this Convention punishable by effective, proportionate and dissuasive penalties.

2 Previous final convictions pronounced in foreign States for offences set forth in the present Convention may, to the extent permitted by domestic law, be taken into account for the purpose of determining the sentence in accordance with domestic law.

3 Each Party shall ensure that legal entities held liable in accordance with Article 10 are subject to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.

12 artikla

Ehdot ja takeet

1. Kukin sopimuspuoli varmistaa, että tämän yleissopimuksen 5–7 ja 9 artiklan mukaisia rangaistussäännöksiä säädettäessä, täytäntöön pantaessa ja sovellettaessa kunnioitetaan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen sekä muihin kansainvälisen oikeuden velvoitteisiin sisältyviä ihmisoikeusvelvoitteita, erityisesti sananvapauteen, yhdistymisvapauteen ja uskonnonvapauteen liittyviä velvoitteita, siltä osin kuin näitä sopimuksia ja velvoitteita sovelletaan kyseisen sopimuspuolen osalta.

2. Tämän yleissopimuksen 5–7 ja 9 artiklan mukaisia rangaistussäännöksiä säädettäessä, täytäntöön pantaessa ja sovellettaessa olisi lisäksi noudatettava suhteellisuusperiaatetta, ottaen huomioon säännösten oikeutetun päämäärän ja tarpeellisuuden demokraattisessa yhteiskunnassa, eikä tässä yhteydessä saisi esiintyä minkäänlaista mielivaltaista, syrjivää tai rasistista kohtelua.

13 artikla

Terrorismin uhreille annettava suojelu, korvaukset ja tuki

Kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin suojellakseen ja tukeakseen alueellaan harjoitetun terrorismin uhreja. Näihin toimenpiteisiin voi sisältyä soveltuvien kansallisten järjestelmien ja valtionsisäisen lainsäädännön mukaan muun muassa terrorismin uhreille ja heidän lähimmille perheenjäsenilleen annettavaa taloudellista apua ja korvauksia.

14 artikla

Lainkäyttövalta

1. Kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin tässä yleissopimuksessa tar-

Article 12

Conditions and safeguards

1 Each Party shall ensure that the establishment, implementation and application of the criminalisation under Articles 5 to 7 and 9 of this Convention are carried out while respecting human rights obligations, in particular the right to freedom of expression, freedom of association and freedom of religion, as set forth in, where applicable to that Party, the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, the International Covenant on Civil and Political Rights, and other obligations under international law.

2 The establishment, implementation and application of the criminalisation under Articles 5 to 7 and 9 of this Convention should furthermore be subject to the principle of proportionality, with respect to the legitimate aims pursued and to their necessity in a democratic society, and should exclude any form of arbitrariness or discriminatory or racist treatment.

Article 13

Protection, compensation and support for victims of terrorism

Each Party shall adopt such measures as may be necessary to protect and support the victims of terrorism that has been committed within its own territory. These measures may include, through the appropriate national schemes and subject to domestic legislation, inter alia, financial assistance and compensation for victims of terrorism and their close family members.

Article 14

Jurisdiction

1 Each Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdic-

koitettujen rikosten saattamiseksi lainkäyttövaltaansa, kun:

a) rikos tehdään kyseisen sopimuspuolen alueella;

b) rikos tehdään kyseisen sopimuspuolen lippua käyttävällä aluksella tai lentokoneessa, joka on rekisteröity kyseisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti;

c) rikoksen tekee kyseisen sopimuspuolen kansalainen.

2. Kukin sopimuspuoli voi myös saattaa tässä yleissopimuksessa tarkoitetut rikokset lainkäyttövaltaansa, kun:

a) rikoksen tarkoituksena tai seurauksena oli tämän yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekeminen kyseisen sopimuspuolen alueella tai tällaisen rikoksen kohdistaminen sen kansalaiseen;

b) rikoksen tarkoituksena tai seurauksena oli tämän yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettujen rikosten kohdistaminen kyseisen sopimuspuolen ulkomailla olevaan valtion tai hallituksen laitokseen, mukaan luettuna kyseisen sopimuspuolen diplomaatti- ja konsulitilat;

c) rikoksen tarkoituksena tai seurauksena oli tämän yleissopimuksen 1 artiklassa tarkoitettujen rikosten tekeminen, ja rikos tehtiin tarkoituksena pakottaa kyseinen sopimuspuoli suorittamaan toimenpide tai pidättäytymään toimenpiteestä;

d) rikoksen tekee kansalaisuudeton henkilö, jonka kotipaikka on kyseisen sopimuspuolen alueella;

e) rikos tehdään lentokoneessa, jota kyseisen sopimuspuolen hallitus käyttää.

3. Kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin tässä yleissopimuksessa tarkoitettujen rikosten saattamiseksi lainkäyttövaltaansa silloin, kun rikoksesta epäilty on kyseisen sopimuspuolen alueella eikä se luovuta kyseistä henkilöä toiseen sopimuspuoleen, jolla on lainkäyttövalta sellaisen toimivaltasäännöksen perusteella, joka sisältyy myös luovuttamispyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädäntöön.

4. Tämä yleissopimus ei sulje pois mitään valtionsisäisen lainsäädännön mukaisesti harjoitettua rikosoikeudellista lainkäyttövaltaa.

5. Kun useampi kuin yksi sopimuspuoli katsoo tässä yleissopimuksessa tarkoitetun väitetyn rikoksen kuuluvan lainkäyttövaltaan-

tion over the offences set forth in this Convention:

a) when the offence is committed in the territory of that Party;

b) when the offence is committed on board a ship flying the flag of that Party, or on board an aircraft registered under the laws of that Party;

c) when the offence is committed by a national of that Party.

2 Each Party may also establish its jurisdiction over the offences set forth in this Convention:

a) when the offence was directed towards or resulted in the carrying out of an offence referred to in Article 1 of this Convention, in the territory of or against a national of that Party;

b) when the offence was directed towards or resulted in the carrying out of an offence referred to in Article 1 of this Convention, against a State or government facility of that Party abroad, including diplomatic or consular premises of that Party;

c) when the offence was directed towards or resulted in an offence referred to in Article 1 of this Convention, committed in an attempt to compel that Party to do or abstain from doing any act;

d) when the offence is committed by a stateless person who has his or her habitual residence in the territory of that Party;

e) when the offence is committed on board an aircraft which is operated by the Government of that Party.

3 Each Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences set forth in this Convention in the case where the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her to a Party whose jurisdiction is based on a rule of jurisdiction existing equally in the law of the requested Party.

4 This Convention does not exclude any criminal jurisdiction exercised in accordance with national law.

5 When more than one Party claims jurisdiction over an alleged offence set forth in this Convention, the Parties involved shall,

sa, kyseiset sopimuspuolet neuvottelevat tarvittaessa määrittääkseen, minkä sopimuspuolen lainkäyttövalta on syytetoimien kannalta tarkoituksenmukaisin.

15 artikla

Tutkintavelvollisuus

1. Saatuaan tiedon siitä, että tässä yleissopimuksessa tarkoitettun rikoksen tehnyt tai sellaisesta rikoksesta epäilty henkilö voi olla sopimuspuolen alueella, sopimuspuoli ryhtyy valtionsisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti tarvittaviin toimenpiteisiin tutkiakseen tiedonannossa mainitut tosiasiat.

2. Sopimuspuoli, jonka alueella rikoksenteijä tai rikoksesta epäilty on, ryhtyy valtionsisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti tarvittaviin toimenpiteisiin varmistaakseen kyseisen henkilön läsnäolon syytteeseen asettamista tai rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista varten, kun sopimuspuoli on vakuuttunut siitä, että olosuhteet edellyttävät tätä.

3. Jokaisella, johon kohdistetaan 2 kappaleessa tarkoitettuja toimenpiteitä, on oikeus:

a) saada viipymättä yhteys lähimpään sen valtion asianmukaiseen edustajaan, jonka kansalainen hän on tai jolla muuten on oikeus suojella hänen oikeuksiaan tai, jos hän on kansalaisuudeton, sen valtion edustajaan, jossa hänellä on kotipaikka;

b) tavata kyseisen valtion edustaja;

c) saada tieto tämän kappaleen a ja b kohdan mukaisista oikeuksistaan.

4. Tämän artiklan 3 kappaleessa tarkoitettuja oikeuksia käytetään sen sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti, jonka alueella rikoksenteijä tai rikoksesta epäilty on, kuitenkin sillä edellytyksellä, että nämä lait ja määräykset mahdollistavat 3 kappaleen mukaisten oikeuksien tarkoituksen täysimääräisen toteutumisen.

5. Tämän artiklan 3 ja 4 kappaleen määräykset eivät rajoita 14 artiklan 1 kappaleen c kohdan ja 2 kappaleen d kohdan mukaisesti lainkäyttövaltaansa käyttävän sopimuspuolen oikeutta pyyttää Punaisen Ristin kansainvälis-

where appropriate, consult with a view to determining the most appropriate jurisdiction for prosecution.

Article 15

Duty to investigate

1 Upon receiving information that a person who has committed or who is alleged to have committed an offence set forth in this Convention may be present in its territory, the Party concerned shall take such measures as may be necessary under its domestic law to investigate the facts contained in the information.

2 Upon being satisfied that the circumstances so warrant, the Party in whose territory the offender or alleged offender is present shall take the appropriate measures under its domestic law so as to ensure that person's presence for the purpose of prosecution or extradition.

3 Any person in respect of whom the measures referred to in paragraph 2 are being taken shall be entitled to:

a) communicate without delay with the nearest appropriate representative of the State of which that person is a national or which is otherwise entitled to protect that person's rights or, if that person is a stateless person, the State in the territory of which that person habitually resides;

b) be visited by a representative of that State;

c) be informed of that person's rights under subparagraphs a. and b.

4 The rights referred to in paragraph 3 shall be exercised in conformity with the laws and regulations of the Party in the territory of which the offender or alleged offender is present, subject to the provision that the said laws and regulations must enable full effect to be given to the purposes for which the rights accorded under paragraph 3 are intended.

5 The provisions of paragraphs 3 and 4 shall be without prejudice to the right of any Party having a claim of jurisdiction in accordance with Article 14, paragraphs 1.c and 2.d to invite the International Committee of the

tä komiteaa olemaan yhteydessä rikoksesta epäiltyyn ja tapaamaan hänet.

Red Cross to communicate with and visit the alleged offender.

16 artikla

Article 16

Yleissopimuksen soveltamatta jättäminen

Non application of the Convention

Tätä yleissopimusta ei sovelleta, kun 5–7 tai 9 artiklan mukaisesti rangaistavaksi säädetty rikos tehdään yhden valtion alueella, rikoksesta epäilty on kyseisen valtion kansalainen ja tavataan sen alueella, eikä muulla valtiolla ole tämän yleissopimuksen 14 artiklan 1 tai 2 kappaleen nojalla perustetta käyttää lainkäyttövaltaansa. Tämän yleissopimuksen 17 ja 20–22 artiklan määräyksiä sovelletaan kuitenkin soveltuvin osin näihin tapauksiin.

This Convention shall not apply where any of the offences established in accordance with Articles 5 to 7 and 9 is committed within a single State, the alleged offender is a national of that State and is present in the territory of that State, and no other State has a basis under Article 14, paragraph 1 or 2 of this Convention, to exercise jurisdiction, it being understood that the provisions of Articles 17 and 20 to 22 of this Convention shall, as appropriate, apply in those cases.

17 artikla

Article 17

Kansainvälinen yhteistyö rikosoikeudellisissa asioissa

International co-operation in criminal matters

1. Sopimuspuolet antavat toisilleen mahdollisimman laajaa apua tämän yleissopimuksen 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitettujen rikosten tutkinnan, niitä koskevan oikeudenkäynnin tai niiden johdosta tapahtuvan luovuttamisen yhteydessä, mukaan luettuna apu niiden hallussa olevan näissä menettelyissä tarvittavan todistusaineiston hankkimisessa.

1 Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with criminal investigations or criminal or extradition proceedings in respect of the offences set forth in Articles 5 to 7 and 9 of this Convention, including assistance in obtaining evidence in their possession necessary for the proceedings.

2. Sopimuspuolet hoitavat 1 kappaleen mukaiset velvoitteensa välillään voimassa olevien keskinäistä oikeusapua koskevien sopimusten mukaisesti. Sellaisen sopimuksen puuttuessa sopimuspuolet antavat toisilleen apua valtionsisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

2 Parties shall carry out their obligations under paragraph 1 in conformity with any treaties or other agreements on mutual legal assistance that may exist between them. In the absence of such treaties or agreements, Parties shall afford one another assistance in accordance with their domestic law.

3. Sopimuspuolet toimivat niin laajamittaisessa yhteistyössä kuin on asiaan liittyvien pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lakien, sopimusten ja järjestelyiden mukaisesti mahdollista rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin yhteydessä sellaisen rikoksen osalta, josta oikeushenkilö voidaan asettaa vastuuseen pyynnön esittäneessä sopimuspuolella tämän yleissopimuksen 10 artiklan mukaisesti.

3 Parties shall co-operate with each other to the fullest extent possible under relevant law, treaties, agreements and arrangements of the requested Party with respect to criminal investigations or proceedings in relation to the offences for which a legal entity may be held liable in accordance with Article 10 of this Convention in the requesting Party.

4. Kukin sopimuspuoli voi harkita ylimääräisten järjestelmien perustamista jakaakseen muiden sopimuspuolten kanssa tietoa tai to-

4 Each Party may give consideration to establishing additional mechanisms to share with other Parties information or evidence

distusaineistoa, jota tarvitaan rikosoikeudellisen, siviilioikeudellisen tai hallinnollisen vastuun määräämiseksi 10 artiklan mukaisesti.

18 artikla

Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen tai syytetoimiin ryhtyminen

1. Sopimuspuolella, jonka alueella rikoksesta epäilty tavataan, on poikkeuksetta ja riippumatta siitä, tehtiinkö rikos sen alueella, velvollisuus saattaa asia viipymättä lainsäädäntönsä edellyttämässä järjestyksessä toimivaltaisten viranomaistensa käsiteltäväksi syytetoimia varten, kun sillä on 14 artiklan mukaisesti lainkäyttövalta eikä se luovuta kyseistä henkilöä. Nämä viranomaiset tekevät päätöksensä samalla tavalla kuin minkä tahansa vakavan rikoksen osalta tämän sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti.

2. Mikäli sopimuspuolella on sen valtionsäisen lainsäädännön nojalla oikeus rikoksen johdosta tai muuten luovuttaa oma kansalaisensa ainoastaan sillä ehdolla, että tämä henkilö palautetaan kyseiseen sopimuspuoleen suorittamaan rangaistus, joka on määrätty siinä oikeudenkäynnissä, jota varten henkilön luovuttamista pyydettiin, ja tämä sopimuspuoli ja luovuttamispyynnön esittänyt sopimuspuoli sopivat tästä mahdollisuudesta ja muista tarpeellisiksi katsomistaan ehdoista, tällainen ehdollinen luovuttaminen riittää vapauttamaan sopimuspuolen 1 kappaleessa tarkoitetusta velvoitteesta.

19 artikla

Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen

1. Tämän yleissopimuksen 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitettujen rikosten katsotaan sopimuspuolten välillä ennen tämän yleissopimuksen voimaantuloa voimassa olleissa rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevissa sopimuksissa kuuluvan rikoksiin, joiden johdosta rikoksentehtäjä voidaan luovuttaa. Sopimuspuolet sisällyttävät sellaiset rikokset myöhemmin jokaiseen niiden välillä tehtävään rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaan sopimukseen rikoksina,

needed to establish criminal, civil or administrative liability pursuant to Article 10.

Article 18

Extradite or prosecute

1 The Party in the territory of which the alleged offender is present shall, when it has jurisdiction in accordance with Article 14, if it does not extradite that person, be obliged, without exception whatsoever and whether or not the offence was committed in its territory, to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution, through proceedings in accordance with the laws of that Party. Those authorities shall take their decision in the same manner as in the case of any other offence of a serious nature under the law of that Party.

2 Whenever a Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that Party to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceeding for which the extradition or surrender of the person was sought, and this Party and the Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms they may deem appropriate, such a conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 1.

Article 19

Extradition

1 The offences set forth in Articles 5 to 7 and 9 of this Convention shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between any of the Parties before the entry into force of this Convention. Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be subsequently concluded between them.

joiden johdosta rikoksentehtyjä voidaan luovuttaa.

2. Jos sopimuspuoli, joka asettaa rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen ehdoksi sopimuksen voimassaolon, saa luovuttamispyynnön toiselta sopimuspuolelta, jonka kanssa sillä ei ole luovuttamissopimusta, pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi harkintansa mukaan katsoa tämän yleissopimuksen luovuttamisen oikeusperustaksi tämän yleissopimuksen 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitettujen rikosten osalta. Luovuttaminen tapahtuu pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännössä määrättyjen muiden ehtojen mukaisesti.

3. Sopimuspuolet, jotka eivät aseta rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen ehdoksi sopimuksen olemassaoloa, tunnustavat keskenään tämän yleissopimuksen 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitetut rikokset rikoksiksi, joiden johdosta rikoksentehtyjä voidaan luovuttaa, luovuttamispyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännössä määrättyjen ehtojen mukaisesti.

4. Kun on kysymys rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta sopimuspuolten välillä, tämän yleissopimuksen 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitettuja rikoksia käsitellään tarvittaessa siten kuin ne olisi niiden tekopaikan lisäksi tehty myös niiden sopimuspuolten alueella, jotka ovat saattaneet ne lainkäyttövaltansa 14 artiklan mukaisesti.

5. Kaikkien sopimuspuolten välisten rikosten johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevien sopimusten määräykset, jotka koskevat tämän yleissopimuksen 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitettuja rikoksia, katsotaan muutetuksi sopimuspuolten välillä siltä osin kuin ne ovat ristiriidassa tämän yleissopimuksen kanssa.

20 artikla

Poliittista poikkeusta koskevan määräyksen soveltamatta jättäminen

1. Mitään tämän yleissopimuksen 5–7 ja 9 artiklassa tarkoitetuista rikoksista ei pidetä poliittisena rikoksena, poliittiseen rikokseen liittyvänä rikoksena eikä poliittisista vaikutuksista tehtynä rikoksena päätettäessä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta tai keskinäisestä oikeusavusta. Tämän mukaisesti

2 When a Party which makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another Party with which it has no extradition treaty, the requested Party may, if it so decides, consider this Convention as a legal basis for extradition in respect of the offences set forth in Articles 5 to 7 and 9 of this Convention. Extradition shall be subject to the other conditions provided by the law of the requested Party.

3 Parties which do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognise the offences set forth in Articles 5 to 7 and 9 of this Convention as extraditable offences between themselves, subject to the conditions provided by the law of the requested Party.

4 Where necessary, the offences set forth in Articles 5 to 7 and 9 of this Convention shall be treated, for the purposes of extradition between Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territory of the Parties that have established jurisdiction in accordance with Article 14.

5 The provisions of all extradition treaties and agreements concluded between Parties in respect of offences set forth in Articles 5 to 7 and 9 of this Convention shall be deemed to be modified as between Parties to the extent that they are incompatible with this Convention.

Article 20

Exclusion of the political exception clause

1 None of the offences referred to in Articles 5 to 7 and 9 of this Convention, shall be regarded, for the purposes of extradition or mutual legal assistance, as a political offence, an offence connected with a political offence, or as an offence inspired by political motives. Accordingly, a request for extradition or for

ti sellaiseen rikokseen perustuvaa luovuttamista tai keskinäistä oikeusapua koskevaa pyyntöä ei saa evätä pelkästään sillä perusteella, että se koskee poliittista rikosta, poliittiseen rikokseen liittyvää rikosta tai poliittisista vaikuttimista tehtyä rikosta.

2. Valtio tai Euroopan yhteisö voi tämän yleissopimuksen allekirjoittamisen tai ratifiointin, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tallettamisen yhteydessä antaa selityksen, jonka mukaan se varaa itselleen oikeuden olla soveltamatta tämän artiklan 1 kappaleen määräyksiä jonkin tässä yleissopimuksessa tarkoitettujen rikosten johdosta tapahtuvaan luovuttamiseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 23 päivänä toukokuuta 1969 tehdyn Wienin valtiotosopimusoikeutta koskevan yleissopimuksen 19–23 artiklan määräysten soveltamista muihin tämän yleissopimuksen artikloihin. Sopimuspuoli sitoutuu soveltamaan tällaista varaamaa tapauskohtaisesti ja asianmukaisesti perustellun päätöksen mukaisesti.

3. Sopimuspuoli voi perua kokonaan tai osittain 2 kappaleen mukaisesti tekemänsä varauman Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitetulla selityksellä, joka tulee voimaan sen vastaanottopäivänä.

4. Sopimuspuoli, joka on tehnyt tämän artiklan 2 kappaleen mukaisen varauman, ei voi vaatia tämän artiklan 1 kappaleen soveltamista muilta sopimuspuolilta. Jos kuitenkin kyseisen sopimuspuolen varauma on osittainen tai siihen liittyy ehtoja, se voi vaatia tämän artiklan soveltamista siltä osin kuin se on itse hyväksynyt artiklan.

5. Varauma on voimassa kolmen vuoden ajan siitä päivästä lukien, jona tämä yleissopimus on tullut varauman tehneen sopimuspuolen osalta voimaan. Varauma voidaan kuitenkin uudistaa samanpituiseksi ajaksi.

6. Euroopan neuvoston pääsihteeri antaa varauman tehneelle sopimuspuolelle ilmoituksen varauman voimassaolon päättymisestä kaksitoista kuukautta ennen sen voimassaolon päättymispäivää. Viimeistään kolme kuukautta ennen varauman voimassaolon päättymistä kyseinen sopimuspuoli ilmoittaa Euroopan neuvoston pääsihteerille, pitääkö se varaumansa voimassa, muuttaako se varaumaa vai peruuttaako se varauman. Jos sopimuspuoli

mutual legal assistance based on such an offence may not be refused on the sole ground that it concerns a political offence or an offence connected with a political offence or an offence inspired by political motives.

2 Without prejudice to the application of Articles 19 to 23 of the Vienna Convention on the Law of Treaties of 23 May 1969 to the other Articles of this Convention, any State or the European Community may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession of the Convention, declare that it reserves the right to not apply paragraph 1 of this Article as far as extradition in respect of an offence set forth in this Convention is concerned. The Party undertakes to apply this reservation on a case-by-case basis, through a duly reasoned decision.

3 Any Party may wholly or partly withdraw a reservation it has made in accordance with paragraph 2 by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe which shall become effective as from the date of its receipt.

4 A Party which has made a reservation in accordance with paragraph 2 of this Article may not claim the application of paragraph 1 of this Article by any other Party; it may, however, if its reservation is partial or conditional, claim the application of this Article in so far as it has itself accepted it.

5 The reservation shall be valid for a period of three years from the day of the entry into force of this Convention in respect of the Party concerned. However, such reservation may be renewed for periods of the same duration.

6 Twelve months before the date of expiry of the reservation, the Secretary General of the Council of Europe shall give notice of that expiry to the Party concerned. No later than three months before expiry, the Party shall notify the Secretary General of the Council of Europe that it is upholding, amending or withdrawing its reservation. Where a Party notifies the Secretary General of the Council of Europe that it is upholding

ilmoittaa Euroopan neuvoston pääsihteerille pitävänsä varauman voimassa, se esittää perustelut voimassaolon jatkamiselle. Jos sopimuspuoli ei anna tällaista ilmoitusta, Euroopan neuvoston pääsihteerin ilmoittaa kyseiselle sopimuspuolelle, että sen varauman voimassaoloa katsotaan jatkettun ilman eri toimenpiteitä kuudella kuukaudella. Jos kyseinen sopimuspuoli ei ilmoita aikomuksestaan pitää varaumansa voimassa tai muuttaa sitä ennen tämän ajan päättymistä, varauma raukeaa.

7. Jos sopimuspuoli ei varauman soveltamisen vuoksi luovuta henkilöä saatuaan tämän luovuttamispyynnön toiselta sopimuspuolelta, se saattaa asian poikkeuksetta ja viipymättä toimivaltaisten viranomaistensa käsiteltäväksi syytetoimia varten, jolleivät pyynnön esittänyt sopimuspuoli ja pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli toisin sovi. Nämä viranomaiset tekevät pyynnön vastaanottaneessa sopimuspuolella suoritettavia syytetoimia koskevan päätöksensä samalla tavalla kuin minkä tahansa muun vakavan rikoksen osalta tämän sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti. Pynnön vastaanottanut sopimuspuoli antaa oikeudenkäynnin lopputuloksen viipymättä tiedoksi pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle ja Euroopan neuvoston pääsihteerille, joka välittää sen 30 artiklassa määrätylle sopimuspuolten konsultatiiviselle kokoukselle.

8. Päätös rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan pyynnön epäämisestä edellä tarkoitetun varauman nojalla annetaan viipymättä tiedoksi pyynnön esittäneelle sopimuspuolelle. Jos asiaratkaisun sisältävää oikeuden päätöstä ei ole tehty 7 kappaleen mukaisesti kohtuullisen ajan kuluessa pyynnön vastaanottaneessa sopimuspuolella, pyynnön esittänyt sopimuspuoli voi antaa asian tiedoksi Euroopan neuvoston pääsihteerille, joka saattaa sen 30 artiklassa määrätyn sopimuspuolten konsultatiivisen kokouksen käsiteltäväksi. Konsultatiivinen kokous käsittelee asian ja antaa lausuntonsa siitä, onko sopimuspuolen epäämispäätös tämän yleissopimuksen mukainen, ja saattaa lausunnon ministerikomitean käsiteltäväksi sitä koskevan päätöslauselman antamista varten. Tämän kappaleen mukaisia tehtäviä suoritettaessa ministerikomitean kokoonpano on rajoitettu tämän yleissopimuksen sopimuspuolina oleviin valtioihin.

its reservation, it shall provide an explanation of the grounds justifying its continuance. In the absence of notification by the Party concerned, the Secretary General of the Council of Europe shall inform that Party that its reservation is considered to have been extended automatically for a period of six months. Failure by the Party concerned to notify its intention to uphold or modify its reservation before the expiry of that period shall cause the reservation to lapse.

7 Where a Party does not extradite a person in application of this reservation, after receiving an extradition request from another Party, it shall submit the case, without exception whatsoever and without undue delay, to its competent authorities for the purpose of prosecution, unless the requesting Party and the requested Party agree otherwise. The competent authorities, for the purpose of prosecution in the requested Party, shall take their decision in the same manner as in the case of any offence of a grave nature under the law of that Party. The requested Party shall communicate, without undue delay, the final outcome of the proceedings to the requesting Party and to the Secretary General of the Council of Europe, who shall forward it to the Consultation of the Parties provided for in Article 30.

8 The decision to refuse the extradition request on the basis of this reservation shall be forwarded promptly to the requesting Party. If within a reasonable time no judicial decision on the merits has been taken in the requested Party according to paragraph 7, the requesting Party may communicate this fact to the Secretary General of the Council of Europe, who shall submit the matter to the Consultation of the Parties provided for in Article 30. This Consultation shall consider the matter and issue an opinion on the conformity of the refusal with the Convention and shall submit it to the Committee of Ministers for the purpose of issuing a declaration thereon. When performing its functions under this paragraph, the Committee of Ministers shall meet in its composition restricted to the States Parties.

21 artikla

Syrjintää koskeva lauseke

1. Tämän yleissopimuksen määräysten ei tulkita velvoittavan luovuttamaan henkilöä rikoksen johdosta tai antamaan keskinäistä oikeusapua, jos pyynnön vastaanottaneella sopimuspuolella on perusteltua syytä uskoa, että 5–7 tai 9 artiklassa tarkoitetun rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista tai tällaiseen rikokseen liittyvää keskinäistä oikeusapua koskevan pyynnön tarkoituksena on henkilön asettaminen syytteeseen tai rankaiseminen hänen rotunsa, uskontonsa, kansallisuutensa, etnisen alkuperänsä tai poliittisen mielipiteensä vuoksi, tai jos pyynnön noudattaminen vaikeuttaisi kyseisen henkilön asemaa jostakin tällaisesta syystä.

2. Tämän yleissopimuksen määräysten ei tulkita velvoittavan luovuttamaan henkilöä rikoksen johdosta, jos luovuttamispyynnön kohteena oleva henkilö on vaarassa joutua kidutuksen tai epäinhimillisen tai halventavan kohtelun taikka rangaistuksen uhriksi.

3. Tämän yleissopimuksen määräysten ei myöskään tulkita velvoittavan luovuttamaan henkilöä rikoksen johdosta, jos luovuttamispyynnön kohteena oleva henkilö on vaarassa saada kuolemanrangaistuksen tai, kun elinkautinen vankeusrangaistus ei ole pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan mahdollinen, hän on vaarassa saada elinkautisen vankeusrangaistuksen ilman mahdollisuutta ehdonalaiseen vapauteen, jollei pyynnön vastaanottaneella sopimuspuolella ole sovellettavien rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevien sopimusten nojalla velvoitetta luovuttamiseen siinä tapauksessa, että pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli katsoo pyynnön esittäneen sopimuspuolen antaneen riittävät takeet siitä, että rikoksentehtäjälle ei määrätä kuolemanrangaistusta tai että määrättyä kuolemanrangaistusta ei panna täytäntöön tai että kyseiselle henkilölle ei määrätä elinkautista vankeusrangaistusta ilman mahdollisuutta ehdonalaiseen vapauteen.

Article 21

Discrimination clause

1 Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to extradite or to afford mutual legal assistance, if the requested Party has substantial grounds for believing that the request for extradition for offences set forth in Articles 5 to 7 and 9 or for mutual legal assistance with respect to such offences has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's race, religion, nationality, ethnic origin or political opinion or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any of these reasons.

2 Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the person who is the subject of the extradition request risks being exposed to torture or to inhuman or degrading treatment or punishment.

3 Nothing in this Convention shall be interpreted either as imposing an obligation to extradite if the person who is the subject of the extradition request risks being exposed to the death penalty or, where the law of the requested Party does not allow for life imprisonment, to life imprisonment without the possibility of parole, unless under applicable extradition treaties the requested Party is under the obligation to extradite if the requesting Party gives such assurance as the requested Party considers sufficient that the death penalty will not be imposed or, where imposed, will not be carried out, or that the person concerned will not be subject to life imprisonment without the possibility of parole.

22 artikla

Oma-aloitteinen tietojen antaminen

1. Sopimuspuolen toimivaltaiset viranomaiset voivat ilman ennakkopyyntöä antaa toisen sopimuspuolen toimivaltaisille viranomaisille oman rikostutkintansa yhteydessä saatuja tietoja, jos ne katsovat, että näiden tietojen antaminen voi auttaa ne vastaanottavaa sopimuspuolta rikostutkinnan tai oikeudenkäynnin aloittamisessa tai edistämisessä tai että ne voivat johtaa kyseisen sopimuspuolen tämän yleissopimuksen mukaisesti esittämään pyyntöön, sanotun kuitenkin rajoittamatta tiedot antavien toimivaltaisten viranomaisten omaa rikostutkintaa tai oikeudenkäyntiä.

2. Tiedot antava sopimuspuoli voi valtion-sisäisen lainsäädäntönsä mukaisesti asettaa tiedot vastaanottavalle sopimuspuolelle niiden käyttöä koskevia ehtoja.

3. Asetetut ehdot sitovat tiedot vastaanottavaa sopimuspuolta.

4. Sopimuspuoli voi kuitenkin milloin tahansa antaa Euroopan neuvoston pääsihteerille selityksen, jonka mukaan se varaa itselleen oikeuden olla noudattamatta tiedot antavan sopimuspuolen 2 kappaleen mukaisesti asettamia tietojen käyttöä koskevia ehtoja, jollei se saa etukäteen tietoa annettavien tietojen luonteesta ja suostu niiden toimittamiseen.

23 artikla

Allekirjoitus ja voimaantulo

1. Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, Euroopan yhteisölle ja sopimuksen valmisteluun osallistuneille Euroopan neuvoston ulkopuolisille valtioille.

2. Tämä yleissopimus ratifioidaan tai hyväksytään. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

3. Tämä yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona kuusi allekirjoittajaa, joista vähintään neljä on Euroopan neuvoston jäsen-

Article 22

Spontaneous information

1 Without prejudice to their own investigations or proceedings, the competent authorities of a Party may, without prior request, forward to the competent authorities of another Party information obtained within the framework of their own investigations, when they consider that the disclosure of such information might assist the Party receiving the information in initiating or carrying out investigations or proceedings, or might lead to a request by that Party under this Convention.

2 The Party providing the information may, pursuant to its national law, impose conditions on the use of such information by the Party receiving the information.

3 The Party receiving the information shall be bound by those conditions.

4 However, any Party may, at any time, by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, declare that it reserves the right not to be bound by the conditions imposed by the Party providing the information under paragraph 2 above, unless it receives prior notice of the nature of the information to be provided and agrees to its transmission.

Article 23

Signature and entry into force

1 This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe, the European Community and by non-member States which have participated in its elaboration.

2 This Convention is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

3 This Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which six Signatories, including at least four member States of the Council of

valtioita, on ilmaissut suostumuksensa tulla yleissopimuksen sitomaksi 2 kappaleen määräysten mukaisesti.

4. Sellaisen allekirjoittajan osalta, joka ilmaisee myöhemmin suostumuksensa tulla yleissopimuksen sitomaksi, se tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona kyseinen allekirjoittaja on ilmaissut suostumuksensa tulla yleissopimuksen sitomaksi 2 kappaleen määräysten mukaisesti.

24 artikla

Yleissopimukseen liittyminen

1. Tämän yleissopimuksen voimaantulon jälkeen Euroopan neuvoston ministerikomitea, neuvoteltuaan yleissopimuksen sopimuspuolten kanssa ja saatuaan näiden yksimielisen suostumuksen, voi kutsua Euroopan neuvoston ulkopuolisen valtion, joka ei ole osallistunut yleissopimuksen valmisteluun, liittymään siihen. Päätös tehdään Euroopan neuvoston perussäännön 20 artiklan d kappaleen mukaisella enemmistöllä sekä niiden sopimuspuolten edustajien yksimielisellä päätöksellä, joilla on oikeus kuulua ministerikomiteaan.

2. Sellaisen valtion osalta, joka liittyy yleissopimukseen 1 kappaleen määräysten mukaisesti, yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona liittymiskirja on talletettu Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

25 artikla

Alueellinen soveltaminen

1. Allekirjoittaessaan tämän yleissopimuksen tai tallettaessaan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa valtio tai Euroopan yhteisö voi määrittää alueen tai alueet, joihin yleissopimusta sovelletaan.

2. Sopimuspuoli voi myöhemmin Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitetulla selityksellä laajentaa tämän yleissopimuksen soveltamisen koskemaan myös muuta selityksessä

Europe, have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of paragraph 2.

4 In respect of any Signatory which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the expression of its consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of paragraph 2.

Article 24

Accession to the Convention

1 After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe, after consulting with and obtaining the unanimous consent of the Parties to the Convention, may invite any State which is not a member of the Council of Europe and which has not participated in its elaboration to accede to this convention. The decision shall be taken by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe and by the unanimous vote of the representatives of the Parties entitled to sit on the Committee of Ministers.

2 In respect of any State acceding to the convention under paragraph 1 above, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 25

Territorial application

1 Any State or the European Community may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.

2 Any Party may, at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other terri-

mainittua aluetta. Sellaisen alueen osalta yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona Euroopan neuvoston pääsihteeri on vastaanottanut selityksen.

3. Kahden edellisen kappaleen määräysten mukaisesti annetut selitykset voidaan minkä tahansa selityksessä mainitun alueen osalta peruuttaa Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitetulla ilmoituksella. Selityksen peruuttaminen tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona Euroopan neuvoston pääsihteeri on vastaanottanut ilmoituksen.

26 artikla

Yleissopimuksen vaikutukset

1. Tämä yleissopimus täydentää sopimuspuolten välillä sovellettavia monen- ja kahdenvälisiä sopimuksia, mukaan luettuna seuraavien Euroopan neuvoston sopimusten määräykset:

– Rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeva eurooppalainen yleissopimus, avattu allekirjoittamista varten Pariisissa 13 päivänä joulukuuta 1957 (ETS 24);

– Keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskeva eurooppalainen yleissopimus, avattu allekirjoittamista varten Strasbourgissa 20 päivänä huhtikuuta 1959 (ETS 30);

– Eurooppalainen yleissopimus terrorismin vastustamisesta, avattu allekirjoittamista varten Strasbourgissa 27 päivänä tammikuuta 1977 (ETS 90);

– Keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen lisäpöytäkirja, avattu allekirjoittamista varten Strasbourgissa 17 päivänä maaliskuuta 1978 (ETS 99);

– Keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen toinen lisäpöytäkirja, avattu allekirjoittamista varten Strasbourgissa 8 päivänä marraskuuta 2001 (ETS 182);

– Pöytäkirja terrorismin vastustamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen muuttamisesta, avattu allekirjoittamista varten Strasbourgissa 15 päivänä toukokuuta 2003 (ETS 190).

tory specified in the declaration. In respect of such territory the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of the declaration by the Secretary General.

3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 26

Effects of the Convention

1 The present Convention supplements applicable multilateral or bilateral treaties or agreements between the Parties, including the provisions of the following Council of Europe treaties:

– European Convention on Extradition, opened for signature, in Paris, on 13 December 1957 (ETS No. 24);

– European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters, opened for signature, in Strasbourg, on 20 April 1959 (ETS No. 30);

– European Convention on the Suppression of Terrorism, opened for signature, in Strasbourg, on 27 January 1977 (ETS No. 90);

– Additional Protocol to the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters, opened for signature in Strasbourg on 17 March 1978 (ETS No. 99);

– Second Additional Protocol to the European Convention on Mutual Assistance in Criminal Matters, opened for signature in Strasbourg on 8 November 2001 (ETS No. 182);

– Protocol amending the European Convention on the Suppression of Terrorism, opened for signature in Strasbourg on 15 May 2003 (ETS No. 190).

2. Jos kaksi tai useampia sopimuspuolia on jo tehnyt sopimuksen tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista asioista tai on muuten järjestänyt keskinäiset suhteensa niiden osalta taikka tekee niin myöhemmin, kyseisillä sopimuspuolilla on myös oikeus soveltaa kyseistä sopimusta tai järjestää suhteensa kyseisellä tavalla. Jos sopimuspuolet kuitenkin järjestävät suhteensa tähän yleissopimukseen sisältyvien asioiden osalta yleissopimuksen määräyksistä poikkeavalla tavalla, järjestelyn on oltava yleissopimuksen tavoitteiden ja periaatteiden mukainen.

3. Sopimuspuolet, jotka ovat Euroopan unionin jäseniä, soveltavat keskinäisissä suhteissaan yhteisön ja Euroopan unionin määräyksiä, jos kyseisestä aiheesta on annettu kyseisessä tapauksessa sovellettavia yhteisön tai Euroopan unionin määräyksiä, edellyttäen kuitenkin, että ne eivät ole tämän yleissopimuksen tarkoituksen ja päämäärän vastaisia eivätkä rajoita sen täysimittaista soveltamista muiden sopimuspuolten kanssa.

4. Tämän yleissopimuksen määräykset eivät vaikuta sopimuspuolen ja yksittäisten henkilöiden muihin oikeuksiin, velvoitteisiin ja vastuuseen kansainvälisen oikeuden nojalla, mukaan luettuna kansainvälinen humanitaarinen oikeus.

5. Sellaiset asevoimien toimet aseellisen selkkauksen aikana, joihin sovelletaan kansainvälistä humanitaarista oikeutta, eivät niiden humanitaarisen oikeuden mukaisessa merkityksessä kuulu tämän yleissopimuksen soveltamisalaan, eivätkä sen soveltamisalaan kuulu myöskään sopimuspuolen puolustusvoimien toimet, joihin ne ovat ryhtyneet virkatehtäviensä hoidon yhteydessä, siltä osin kuin niihin sovelletaan muita kansainvälisen oikeuden sääntöjä.

27 artikla

Yleissopimuksen muutokset

1. Sopimuspuoli, Euroopan neuvoston ministerikomitea tai sopimuspuolten konsulttiivinen kokous voi ehdottaa muutosta tähän yleissopimukseen.

2. Euroopan neuvoston pääsihteeri antaa muutosehdotuksen tiedoksi sopimuspuolille.

2 If two or more Parties have already concluded an agreement or treaty on the matters dealt with in this Convention or have otherwise established their relations on such matters, or should they in future do so, they shall also be entitled to apply that agreement or treaty or to regulate those relations accordingly. However, where Parties establish their relations in respect of the matters dealt with in the present Convention other than as regulated therein, they shall do so in a manner that is not inconsistent with the Convention's objectives and principles.

3 Parties which are members of the European Union shall, in their mutual relations, apply Community and European Union rules in so far as there are Community or European Union rules governing the particular subject concerned and applicable to the specific case, without prejudice to the object and purpose of the present Convention and without prejudice to its full application with other Parties.

4 Nothing in this Convention shall affect other rights, obligations and responsibilities of a Party and individuals under international law, including international humanitarian law.

5 The activities of armed forces during an armed conflict, as those terms are understood under international humanitarian law, which are governed by that law, are not governed by this Convention, and the activities undertaken by military forces of a Party in the exercise of their official duties, inasmuch as they are governed by other rules of international law, are not governed by this Convention.

Article 27

Amendments to the Convention

1 Amendments to this Convention may be proposed by any Party, the Committee of Ministers of the Council of Europe or the Consultation of the Parties.

2 Any proposal for amendment shall be communicated by the Secretary General of the Council of Europe to the Parties.

3. Lisäksi sopimuspuolen tai ministerikomitean ehdottama muutos annetaan tiedoksi sopimuspuolten konsultatiiviselle kokoukselle, joka antaa ministerikomitealle lausuntonsa ehdotetusta muutoksesta.

4. Ministerikomitea käsittelee ehdotetun muutoksen ja sopimuspuolten konsultatiivisen kokouksen mahdollisesti antaman lausunnon ja voi hyväksyä muutoksen.

5. Ministerikomitean 4 kappaleen mukaisesti hyväksymän muutoksen teksti toimitetaan sopimuspuolille hyväksyntää varten.

6. Tämän artiklan 4 kappaleen mukaisesti hyväksytty muutos tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun kaikki sopimuspuolet ovat ilmoittaneet pääsihteerille hyväksyneensä sen.

28 artikla

Liitteen muuttaminen

1. Sopimuspuoli tai ministerikomitea voi ehdottaa muutosta tämän yleissopimuksen liitteen sisältämän sopimusluettelon päivittämiseksi. Nämä muutosehdotukset voivat koskea ainoastaan maailmanlaajuisia Yhdistyneiden Kansakuntien järjestelmän puitteissa tehtyjä sopimuksia, jotka koskevat nimenomaisesti kansainvälistä terrorismia ja jotka ovat tulleet voimaan. Euroopan neuvoston pääsihteeri antaa ehdotukset tiedoksi sopimuspuolille.

2. Neuvoteltuaan Euroopan neuvoston ulkopuolisten sopimuspuolten kanssa ministerikomitea voi hyväksyä ehdotetun muutoksen Euroopan neuvoston perussäännön 20 artiklan d kohdassa määrätyllä enemmistöllä. Muutos tulee voimaan sen jälkeen, kun on kulunut yksi vuosi siitä päivästä, jona muutos on annettu tiedoksi sopimuspuolille. Tämän ajanjakson kuluessa sopimuspuoli voi ilmoittaa Euroopan neuvoston pääsihteerille vastustavansa muutoksen voimaantuloa omalta osaltaan.

3. Jos yksi kolmasosa sopimuspuolista ilmoittaa Euroopan neuvoston pääsihteerille vastustavansa muutoksen voimaantuloa, se ei tule voimaan.

3 Moreover, any amendment proposed by a Party or the Committee of Ministers shall be communicated to the Consultation of the Parties, which shall submit to the Committee of Ministers its opinion on the proposed amendment.

4 The Committee of Ministers shall consider the proposed amendment and any opinion submitted by the Consultation of the Parties and may approve the amendment.

5 The text of any amendment approved by the Committee of Ministers in accordance with paragraph 4 shall be forwarded to the Parties for acceptance.

6 Any amendment approved in accordance with paragraph 4 shall come into force on the thirtieth day after all Parties have informed the Secretary General of their acceptance thereof.

Article 28

Revision of the Appendix

1 In order to update the list of treaties in the Appendix, amendments may be proposed by any Party or by the Committee of Ministers. These proposals for amendment shall only concern universal treaties concluded within the United Nations system dealing specifically with international terrorism and having entered into force. They shall be communicated by the Secretary General of the Council of Europe to the Parties.

2 After having consulted the non-member Parties, the Committee of Ministers may adopt a proposed amendment by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe. The amendment shall enter into force following the expiry of a period of one year after the date on which it has been forwarded to the Parties. During this period, any Party may notify the Secretary General of the Council of Europe of any objection to the entry into force of the amendment in respect of that Party.

3 If one third of the Parties notifies the Secretary General of the Council of Europe of an objection to the entry into force of the amendment, the amendment shall not enter into force.

4. Jos alle kolmasosa sopimuspuolista ilmoittaa vastustavansa muutoksen voimaantuloa, se tulee voimaan niiden sopimuspuolten osalta, jotka eivät ole ilmoittaneet vastustavansa sitä.

5. Kun muutos on tullut voimaan 2 kappaleen mukaisesti ja sopimuspuoli on ilmoittanut vastustavansa sen voimaantuloa, muutos tulee voimaan kyseisen sopimuspuolen osalta seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen päivän jälkeen, jona se on ilmoittanut Euroopan neuvoston pääsihteerille hyväksyttäväksi muutoksen.

4 If less than one third of the Parties notifies an objection, the amendment shall enter into force for those Parties which have not notified an objection.

5 Once an amendment has entered into force in accordance with paragraph 2 and a Party has notified an objection to it, this amendment shall come into force in respect of the Party concerned on the first day of the month following the date on which it notifies the Secretary General of the Council of Europe of its acceptance.

29 artikla

Riitojenratkaisu

Jos sopimuspuolten välillä syntyy riita tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, ne pyrkivät ratkaisemaan riidan neuvotteluihin tai käyttäen muuta valintansa mukaista rauhanomaista keinoa, mukaan luettuna riidan saattaminen välimiesoikeuteen, jonka päätökset sitovat riidan osapuolina olevia sopimuspuolia, tai kansainväliseen tuomioistuimeen kyseisten sopimuspuolten sopimuksen mukaisesti.

30 artikla

Sopimuspuolten konsultatiivinen kokous

1. Sopimuspuolet neuvottelevat määrääjain:

a) tehdäkseen ehdotuksia tämän yleissopimuksen soveltamisen ja täytäntöönpanon helpottamiseksi ja tehostamiseksi, mukaan luettuna mahdollisten ongelmien ja tämän yleissopimuksen mukaisesti annettujen selitysten vaikutusten osoittaminen;

b) antaakseen lausuntonsa siitä, onko sen käsiteltäväksi 20 artiklan 8 kappaleen mukaisesti saatettu päätös rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan pyynnön epäamisestä tämän yleissopimuksen mukainen;

c) tehdäkseen ehdotuksia tämän yleissopimuksen muuttamisesta 27 artiklan mukaisesti;

d) antaakseen lausuntonsa tämän yleissopimuksen muuttamista koskevasta ehdotuk-

Article 29

Settlement of disputes

In the event of a dispute between Parties as to the interpretation or application of this Convention, they shall seek a settlement of the dispute through negotiation or any other peaceful means of their choice, including submission of the dispute to an arbitral tribunal whose decisions shall be binding upon the Parties to the dispute, or to the International Court of Justice, as agreed upon by the Parties concerned.

Article 30

Consultation of the Parties

1 The Parties shall consult periodically with a view to:

a) making proposals to facilitate or improve the effective use and implementation of this Convention, including the identification of any problems and the effects of any declaration made under this Convention;

b) formulating its opinion on the conformity of a refusal to extradite which is referred to them in accordance with Article 20, paragraph 8;

c) making proposals for the amendment of this Convention in accordance with Article 27;

d) formulating their opinion on any proposal for the amendment of this Convention

sesta, joka sen käsiteltäväksi saatetaan 27 artiklan 3 kappaleen mukaisesti;

e) ilmaistaakseen mielipiteensä tämän yleissopimuksen soveltamista koskevista kysymyksistä sekä helpottaakseen tietojenvaihtoa merkittävästä oikeudellisesta, poliittisesta tai teknologisesta kehityksestä.

2. Euroopan neuvoston pääsihteeri kutsuu sopimuspuolten konsultatiivisen kokouksen koolle aina, kun hän katsoo sen tarpeelliseksi, sekä joka tapauksessa silloin, kun sopimuspuolten enemmistö tai ministerineuvosto pyytää sen koolle kutsumista.

3. Euroopan neuvoston pääsihteeri avustaa sopimuspuolia niiden tämän artiklan mukaisien tehtävien hoidossa.

which is referred to them in accordance with Article 27, paragraph 3;

e) expressing an opinion on any question concerning the application of this Convention and facilitating the exchange of information on significant legal, policy or technological developments.

2 The Consultation of the Parties shall be convened by the Secretary General of the Council of Europe whenever he finds it necessary and in any case when a majority of the Parties or the Committee of Ministers request its convocation.

3 The Parties shall be assisted by the Secretariat of the Council of Europe in carrying out their functions pursuant to this Article.

31 artikla

Irtisanominen

1. Sopimuspuoli voi milloin tahansa irtisanoa tämän yleissopimuksen ilmoittamalla siitä Euroopan neuvoston pääsihteerille.

2. Irtisanominen tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona Euroopan neuvoston pääsihteeri on vastaanottanut ilmoituksen.

Article 31

Denunciation

1 Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

32 artikla

Ilmoitukset

Euroopan neuvoston pääsihteeri ilmoittaa Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, Euroopan yhteisölle, tämän yleissopimuksen valmisteluun osallistuneille Euroopan neuvoston ulkopuolisille valtioille sekä kaikille siihen liittyneille tai siihen liittymään kutsutuille valtioille:

- a) kaikista allekirjoituksista;
- b) kaikkien ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjojen tallettamisesta;
- c) kaikista tämän yleissopimuksen 23 artiklan mukaisista voimaantulopäivistä;
- d) kaikista 1 artiklan 2 kappaleen, 22 artiklan 4 kappaleen ja 25 artiklan mukaisista selityksistä;

Article 32

Notification

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, the European Community, the non-member States which have participated in the elaboration of this Convention as well as any State which has acceded to, or has been invited to accede to, this Convention of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c) any date of entry into force of this Convention in accordance with Article 23;
- d) any declaration made under Article 1, paragraph 2, 22, paragraph 4, and 25 ;

e) kaikista muista tähän yleissopimukseen liittyvistä toimista, ilmoituksista tai tiedonannoista.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Varsovassa 16 päivänä toukokuuta 2005 yhtenä englannin- ja ranskankielisenä kappaleena, jonka molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset ja joka talletetaan Euroopan neuvoston arkistoon. Euroopan neuvoston pääsihteeri toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset kullekin Euroopan neuvoston jäsenvaltiolle, Euroopan yhteisölle, tämän yleissopimuksen valmisteluun osallistuneille Euroopan neuvoston ulkopuolisille valtioille sekä valtioille, jotka on kutsuttu liittymään tähän yleissopimukseen.

e) any other act, notification or communication relating to this Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Warsaw, this 16th day of May 2005, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe, to the European Community, to the non-member States which have participated in the elaboration of this Convention, and to any State invited to accede to it.

Liite

1. Ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemistä koskeva yleissopimus, allekirjoitettu Haagissa 16 päivänä joulukuuta 1970;
2. Siviili-ilmailun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskeva yleissopimus, tehty Montrealissa 23 päivänä syyskuuta 1971;
3. Kansainvälistä suojelua nauttavia henkilöitä vastaan, mukaan lukien diplomaattiset edustajat, kohdistuvien rikosten ehkäisemistä ja rankaisemista koskeva yleissopimus, hyväksytty New Yorkissa 14 päivänä joulukuuta 1973;
4. Kansainvälinen yleissopimus panttivankien ottamista vastaan, hyväksytty New Yorkissa 17 päivänä joulukuuta 1979;
5. Yleissopimus ydinaineiden turvajärjestelyjä koskevista toimista, hyväksytty Wienissä 3 päivänä maaliskuuta 1980;
6. Kansainväliseen siviili-ilmailuun käytettävillä lentoasemilla tapahtuvien laittomien väkivallantekojen ehkäisemistä koskeva lisäpöytäkirja, tehty Montrealissa 24 päivänä helmikuuta 1988;
7. Merenkulun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskeva yleissopimus, tehty Roomassa 10 päivänä maaliskuuta 1988;
8. Mannerjalustalla sijaitsevien kiinteiden lauttojen turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskeva pöytäkirja, tehty Roomassa 10 päivänä maaliskuuta 1988;
9. Terrorististen pommi-iskujen torjumista koskeva kansainvälinen yleissopimus, hyväksytty New Yorkissa 15 päivänä joulukuuta 1997;
10. Terrorismin rahoituksen torjumista koskeva kansainvälinen yleissopimus, hyväksytty New Yorkissa 9 päivänä joulukuuta 1999.

Appendix

- 1 Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, signed at The Hague on 16 December 1970;
- 2 Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Civil Aviation, concluded at Montreal on 23 September 1971;
- 3 Convention on the Prevention and Punishment of Crimes Against Internationally Protected Persons, Including Diplomatic Agents, adopted in New York on 14 December 1973;
- 4 International Convention Against the Taking of Hostages, adopted in New York on 17 December 1979;
- 5 Convention on the Physical Protection of Nuclear Material, adopted in Vienna on 3 March 1980;
- 6 Protocol for the Suppression of Unlawful Acts of Violence at Airports Serving International Civil Aviation, done at Montreal on 24 February 1988;
- 7 Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Maritime Navigation, done at Rome on 10 March 1988;
- 8 Protocol for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Fixed Platforms Located on the Continental Shelf, done at Rome on 10 March 1988;
- 9 International Convention for the Suppression of Terrorist Bombings, adopted in New York on 15 December 1997;
- 10 International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism, adopted in New York on 9 December 1999.

2.

Laki**rikoslain 34 a luvun muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohta, ja 4 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, ensin mainittu laissa 17/2003 ja viimeksi mainittu laissa 832/2003, sekä lisätään 34 a lukuun uusi 4 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

34 a luku

34 a luku

Terrorismirikoksista**Terrorismirikoksista**

1 §

1 §

*Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset**Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset*

Joka terroristisessa tarkoituksessa siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, tekee

1) laittoman uhkauksen tai perättömän vaarailmoituksen, on tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi tai enintään kolmeksi vuodeksi,

Joka terroristisessa tarkoituksessa siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, tekee

1) laittoman uhkauksen, perättömän vaarailmoituksen, 17 luvun 1 §:ssä tarkoitetun julkisen kehottamisen rikokseen, 24 luvun 4 §:ssä tarkoitetun törkeän julkisrauhan rikkomisen tai 44 luvun 10 §:ssä tarkoitetun ydinenergian käyttörikoksen, on tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi tai enintään kolmeksi vuodeksi,

4 §

4 §

*Terroristiryhmän toiminnan edistäminen**Terroristiryhmän toiminnan edistäminen*

Joka edistääkseen tai tietoisena siitä, että hänen toimintansa edistää terroristiryhmän 1 tai 2 §:ssä tarkoitettua rikollista toimintaa,

1) perustaa tai organisoii terroristiryhmän taikka värvää tai yrittää värvätä väkeä terroristiryhmiä varten,

2) varustaa tai yrittää varustaa terroristiryhmää räjähteillä, aseilla, ampumatarvik-

Joka edistääkseen terroristiryhmän 1 tai 2 §:ssä tarkoitettua rikollista toimintaa taikka tietoisena siitä, että hänen toimintansa edistää sitä,

1) perustaa tai organisoii terroristiryhmän taikka värvää tai yrittää värvätä väkeä terroristiryhmiä varten,

2) varustaa tai yrittää varustaa terroristiryhmää räjähteillä, aseilla, ampumatarvikkeil-

keilla tai niiden valmistamiseen tarkoitetuilla aineilla tai tarvikkeilla taikka muilla vaarallisilla esineillä tai aineilla,

3) toimeenpanee, yrittää toimeenpanna tai antaa terroristiryhmälle koulutusta rikollista toimintaa varten,

4) hankkii tai yrittää hankkia taikka luovuttaa terroristiryhmälle toimitiloja tai muita sen tarvitsemia tiloja taikka kulkuvälineitä tai muita ryhmän toiminnan kannalta erittäin tärkeitä välineitä,

5) hankkii tai yrittää hankkia tiedon, jonka tuleminen terroristiryhmän tietoon on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, taikka välittää, luovuttaa tai ilmaisee terroristiryhmälle sellaisen tiedon,

6) hoitaa terroristiryhmän tärkeitä taloudellisia asioita tai antaa ryhmän toiminnan kannalta erittäin tärkeitä taloudellisia tai oikeudellisia neuvoja tai

7) tekee 32 luvun 6 tai 7 §:ssä tarkoitetun rikoksen,

on tuomittava, jos terroristiryhmän toiminnassa tehdään 1 §:ssä tarkoitettu rikos tai sen rangaistava yritys taikka 2 §:ssä tarkoitettu rikos, jollei teko ole 1 tai 2 §:n mukaan rangaistava tai siitä säädetä muualla laissa yhtä ankaraa tai ankarampaa rangaistusta, terroristiryhmän toiminnan edistämisestä vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi.

la tai niiden valmistamiseen tarkoitetuilla aineilla tai tarvikkeilla taikka muilla vaarallisilla esineillä tai aineilla,

3) hankkii tai yrittää hankkia taikka luovuttaa terroristiryhmälle toimitiloja tai muita sen tarvitsemia tiloja taikka kulkuvälineitä tai muita ryhmän toiminnan kannalta erittäin tärkeitä välineitä,

4) hankkii tai yrittää hankkia tiedon, jonka tuleminen terroristiryhmän tietoon on omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa valtiolle tai kansainväliselle järjestölle, taikka välittää, luovuttaa tai ilmaisee terroristiryhmälle sellaisen tiedon,

5) hoitaa terroristiryhmän tärkeitä taloudellisia asioita tai antaa ryhmän toiminnan kannalta erittäin tärkeitä taloudellisia tai oikeudellisia neuvoja tai

6) tekee 32 luvun 6 tai 7 §:ssä tarkoitetun rikoksen,

on tuomittava, jollei teko ole 1 tai 2 §:n mukaan rangaistava taikka siitä säädetä muualla laissa yhtä ankaraa tai ankarampaa rangaistusta, terroristiryhmän toiminnan edistämisestä vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi.

4 a §

Koulutuksen antaminen terrorismirikoksen tekemistä varten

Joka edistääkseen 1 tai 2 §:ssä tarkoitettua rikollista toimintaa taikka tietoisena siitä, että hänen toimintansa edistää sitä, toimeenpanee, yrittää toimeenpanna tai antaa koulutusta räjähteiden, ampuma-aseiden tai muiden aseiden taikka myrkyllisten tai haitallisten aineiden valmistuksessa tai käytössä taikka muulla vastaavalla tavalla toimeenpanee, yrittää toimeenpanna tai antaa koulutusta, on tuomittava, jollei teko ole 1 tai 2 §:n mukaan rangaistava,

tava taikka siitä säädetä muualla laissa yhtä ankaraa tai ankarampaa rangaistusta, *koulutuksen antamisesta terrorismirikoksen tekemistä varten* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään kahdeksaksi vuodeksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.
